

Φ. 1. 2.

Σ. 1.

4304

Μοζιμοί Παράγραφοι περὶ τῶν κερδῶν καὶ καδοχῆς αὐτῶν
ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ καὶ εὐχαυδρώδῃ τραπευσίᾳ ἐμπορικῶν Παιρηγῶν
§. 1.

Ἐπισημασθῆναι καὶ τὸ φαινόμενον οὐκ ὀλίγως ἐπαιρηγῶν λαϊκῶν συ-
νίσταται ὅτι καὶ μεταχειρίζονται τὰ καδαρεὰ αὐτῶν κέρδη ὡς
βοήθησαν τῶν χρησῶν τούτων κατὰ τὴν δημοσιονομικὴν ἐκδοσιν,
ὁ κέρσιος ὄμιλος καὶ καδοχίμοι οὐκ ὀλίγως τῆς συστάσεως τῆς ἀποδοχῆς
ἐπὶ τῇ συναδροισθῆναι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἢ οὐκ ὀλίγως τῶν δυνάμεϊ ἐπιτηδεύ-
ματινῶν, καὶ ἰατρικῶν ἐπιτηδεύματιν ὡς καὶ μεταχειρίζονται ὅλα
ἃ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἐπὶ τῷ λαϊκῷ Παιρηγῶν, ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐπὶ τῷ
ἐπιτηδεύματι καὶ ἀποδοχῆς αὐτῶν κέρδων, ὡς καὶ ἐπιτηδεύ-
ματιν ὡς κατὰ τὰς ἀποδοχῆς αὐτῶν κέρδων ἀποδοχῆς αὐτῶν
ἐπὶ τῷ ἐπιτηδεύματι.

Ἡ Εταιρεία συγγραφέων βραβεύει την

ΣΟΝΙΑ ΙΛΙΝΣΚΑΓΙΑ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

Απολογισμός πεπραγμένων Δ.Σ.

1.3.2006 - 28.2.2007

Κείμενα μελών μας

- Γιώργος Γεωργούσης • Ἐλῆ Παιπά • Λίλυ Εξαρχοπούλου
- Χρήστος Χρυσόπουλος • Νάνος Βαθαωρίτης • Γιώργος Ξενάριος

ΤΕΥΧΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2007

4 ενημερωτικό δελτίο

- 3 Με το πέρας της Θητείας...
- 4-7 Η Εταιρεία συγγραφέων βραβεύει
- 8-11 Απολογισμός Πεπραγμένων Δ.Σ. - Νέα & ειδήσεις της εταιρείας
- 12 Για τις τιμητικές χορηγίες (συντάξεις) ειδικότερα
- 13 Προτάσεις για νέα μέλη
- 14-17 κείμενα μελών: Γιώργος Γεωργούσης, Έλλη Παππά, Λίλυ Εξαρχοπούλου, Χρήστος Χρυσόπουλος
- 18 Νικόλαος Κάλας
- 19 Λογοτεχνία εκτός
- 20-23 Η ποιητική μας παραγωγή
- 24-25 Μέλη μας στις Φυλακές Κορυδαλλού
- 26-27 Συγγραφικές Εμμονές
- 28-29 Η Γενική Συνέλευση του CEATL
- 30-31 Μάριος Πλωρίτης ο πρώτος Πρόεδρος της εταιρείας μας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χειρόγραφο εξωφύλλου: Μυστικές Παράγραφοι περί του Κυρίου και Καθολικού Σκοπού της Φιλομούσου και Φιλανθρώπου Γραϊκικής Εμπορικής Εταιρείας. Μόσχα, Ιούλιος 1820.

Τα έργα που κοσμούν το εσωτερικό του Ενημερωτικού Δελτίου είναι του Πάμπλο Πικάσσο.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ
HELLENIC
AUTHORS'
SOCIETY

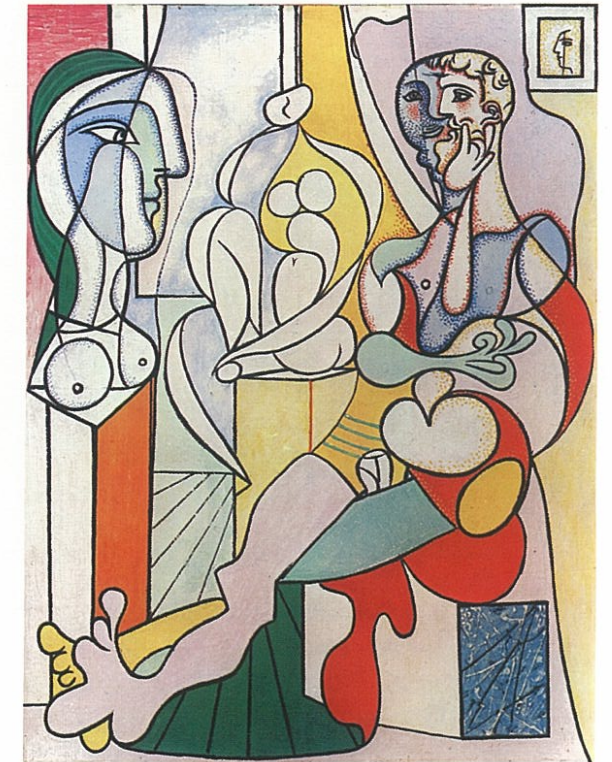
Κοδριγκτώνος 8,
Αθήνα 11257
Τηλ. 210-8231890
Φαξ: 210-8232543
E-mail: grwrisoc@otenet.gr
URL: <http://www.dedalus.gr>

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:

- Πρόεδρος:**
Θανάσης Βαλτινός
- Αντιπρόεδρος:**
Ρούλα Κακλαμανάκη
- Γενικός Γραμματέας:**
Θωμάς Σκάσσης
- Ταμίας:**
Γιώργος Γεωργούσης
- Μέλη:**
Κώστας Γεωργουσόπουλος
Κλαίτη Σωτηριάδου
Βαγγέλης Ραπτόπουλος

Γραμματεία: Λένα Σάββαρη

Με το πέρας της Θητείας...

Πικάσσο, Ο γλύπτης 1931

Κατά την διάρκεια της Θητείας του, το Διοικητικό Συμβούλιο βρέθηκε αντιμετώπιζε με τα χρονίζοντα προβλήματα της Εταιρείας εκ των οποίων τα μεγαλύτερα είναι η οικονομική δυσπραγία και το ασφαλιστικό.

Παρά την συνεχή προσπάθεια και τις ενέργειες του Διοικητικού Συμβουλίου (όπως αναλυτικά αναφέρεται και στον φετινό απολογισμό) δεν είχαμε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Τα ζητήματα αυτά ετέθησαν κατ' επανάληψιν στους φορείς του αρμόδιου Υπουργείου, όπως και το ζήτημα της επιχορήγησης μεταφράσεων, της εκπροσώπησης των ελληνικών γραμμάτων στο εξωτερικό και άλλα για τα οποία έγιναν σχετικές δημόσιες εκδηλώσεις της Εταιρείας.

Στη διάρκεια της διετίας, με την αναδιαμόρφωση της ύλης του περιοδικού, δόθηκε έμφαση στην πληρέστερη ενημέρωση των μελών για ποικίλα θέματα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΡΑΒΕΥΕΙ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Συγγραφέων, στη συνεδρίασή του της 5ης Δεκεμβρίου 2006, αποφάσισε ομόφωνα να απονεμίσει το ετήσιο Βραβείο της Εταιρείας Συγγραφέων εις μνήμην Διδώς Σωτηρίου στην καθηγήτρια της ελληνικής λογοτεχνίας κ. **Σόνια Ιλίνσκαγια**, λόγω της εξαιρετικής συνολικής προσφοράς της στην ανάδειξη και τη διάδοση των ελληνικών γραμμάτων στην αλλοδαπή.

Σκεπτικό βράβευσης Σόνιας Ιλίνσκαγια

Η Σόνια Ιλίνσκαγια σπούδασε κλασική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ της Μόσχας με παράλληλη ειδίκευση στη νεοελληνική και τη ρωσική φιλολογία. Ασχολήθηκε με τη διάδοση – μελέτη και μετάφραση – της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας. Έχει εκλεγεί τακτικό μέλος της Ένωσης Συγγραφέων της ΕΣΣΔ ως κριτικός και μεταφράστρια της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας. Μέχρι το 1983 διετέλεσε ερευνήτρια του Ινστιτούτου Σλαβικών και Βαλκανικών Μελετών της Ακαδημίας Επιστημών της ΕΣΣΔ. Το 1983 εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Ελλάδα. Είναι ομότιμη καθηγήτρια Νέας Ελληνικής φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου δίδαξε τη νεοελληνική λογοτεχνία επί 22 χρόνια. Το 2002 από τη Ρωσική Ακαδημία Επιστημών της απονεμήθηκε ο επιστημονικός τίτλος Doctorat d' Etat για

το σύνολο των καβαφικών μελετών της. Έχει εκδώσει 12 βιβλία με τα οποία θεμελιώθηκαν οι έρευνες της νέας ελληνικής λογοτεχνίας στη Ρωσία και μέχρι τώρα παραμένουν μοναδικές στη ρωσική βιβλιογραφία: τροφοδότησαν το ενδιαφέρον και του αναγνωστικού κοινού και των εκδοτικών οίκων και αποτέλεσαν τη βάση ποικίλων μεταφραστικών και ερευνητικών εξορμήσεων. Προβάλλει επίμονα και με όλους τους τρόπους (συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια, παρουσιάσεις, ομιλίες, άρθρα στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο) τα θέματα των ερευνών της (κυρίως τα καβαφικά) στα Πανεπιστήμια του εξωτερικού (Μόσχα, Πετρούπολη, Άμστερνταμ, Ρώμη, Κατάνια, Παλιέρμο κ.λπ.), καθώς και σε πολλούς πολιτιστικούς συλλόγους του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Το Δ.Σ. της εταιρείας Συγγραφέων

Λίγα ακόμα για τη «μοίρα μιας γενιάς»

Η πρώτη μεταπολεμική ποιητική γενιά ήταν το πρώτο μεγάλο θέμα της έρευνάς μου, και παρόλο που εδώ και πολλόν καιρό δεν αποτελεί πια για μένα αντικείμενο μελέτης σε εξέλιξη, εξακολουθεί πάντοτε να με μαγντίζει, να προκαλεί την επιθυμία κάποιων διευκρινίσεων και εμβυθύνσεων - χωρίς, ευτυχώς, για την ώρα να προκύψει η ανάγκη αναθεωρήσεων και διορθώσεων... Ξανακοιτώντας λοιπόν το θέμα μου από την οπτική γωνία των ημερών μας, με ικανοποίηση επιβεβαιώνω τον τίτλο - *Μοίρα μιάς γενιάς*. Και τότε τη λέξη «μοίρα» την είχα επιλέξει απολύτως συνειδητά, αλλιά διατρέχοντας τώρα νοερά την πορεία της ελληνικής ποίησης του 20ού αιώνα, έχω την αίσθηση πως η πρώτη μεταπολεμική γενιά είναι η μόνη, για την οποία η έννοια της *μοίρας* εφαρμόζεται με απόλυτη πληρότητα και με όλο το δραματικό περιεχόμενό της. Το ιδιαίτερο γνώρισμά της βρίσκεται στην ελεύθερη, εθελοντική επιλογή που πραγματοποιείται σε ατομικό χώρο, αλλιά και σε μαζική κλίμακα. Η έξωθεν εκκινήτρια επιβολή περιορίζεται στην τοποθέτηση του διλήμματος - συμμετοχής ή μη, όταν στη ζυγαριά μπαίνουν το χρέος, το αίσθημα δικαιοσύνης, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η δυναμική σχέση με την κατακλισμαία εποχή (του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου, της κατοχής και της αντίστασης) που τη βρήκε σε εφηβική φάση, ιδιαίτερα ανοικτή για φλογερές ανταποκρίσεις, για αθροϊσμό μέχρι αυταπάρνησης, για διαμόρφωση ενός ιδανικού, ρομαντικού μοντέλου ζωής και κώδικα ανθρώπινης συμπεριφοράς, μας κάνει να βλέπουμε τους δημιουργούς αυτής της γενιάς όχι μόνο ως συνομήλικους, αλλιά ως ενωμένους με την ίδια τη μοίρα που καθόρισε και το ξεκίνημά τους και την ακόλουθη πορεία. Μας κάνει να τους νιώθουμε πράγματι ως γενιά, αφού πληρούται και ο όρος που είχε διατυπώσει ως υποχρεωτικό ο Κ.Θ. Δημαράς - να ασκεί σημαντική επιρροή στην πνευματική ζωή του τόπου και να αποτελείται όχι «απλώς από νέους ανθρώπους, αλλιά από νέου είδους ανθρώπους». Λειτουργήσαν ως στίγμα της εποχής - μέσα σε ένα ασφαλώς ευρύτερο σύμπνοο ρεύμα, εντός και εκτός ελληνικών συνόρων. Μέσα σ' αυτό το γενικό ρεύμα δρα καθοριστικά η κοινή βίωση της ιστορίας, την οποία μπορούμε να δούμε σε ένα τυπολογικό σχήμα κίνησης που επεξεργάστηκε ο Γιούρι Λότμαν: η εναρκτήρια έκρηξη με τις άμεσες συνέπειές της και η ακόλουθη γραμμική - μέχρι εντροπίας - εξέλιξη. Μιλώντας για την έκρηξη, δεν εννοούμε κάποια δυναμική φάση μιας φυσιολογικής πορείας, αλλιά μια ριζοσπαστική ανατροπή των καθιερωμένων, μια ισχυρή αναταραχή συνυφασμένη με πλατιές κινητοποιήσεις και πολύ ουσιαστικές συνειδησιακές μεταβολές, με τη χάραξη νέων κατευθύνσεων που δημιουργούν νέες νομοτέλειες.

Πυρήνας τους - η μεγάλη κοινωνική ομάδα, ο παράγοντας

«θαός». Και ως ιστορική δύναμη που βγήκε στο προσκήνιο, και ως έγνοια της καλλιτεχνικής διάνοησης, θεμέλιο και γνώμονας στις επιλογές δρόμων ζωής και τέχνης, «ουσιαστικό» που ξεθάβεται μέσα από «τα επιθετά του». Η έκρηξη του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου σαν να επαναφέρει στη ζωή τις Μεγάλες Ουσίες του Σοθωμού, προωθεί τη μετατόπιση, σύμφωνα με την αφοριστική φόρμουλα του Πωλ Ελυάρ, «από τον ορίζοντα του ενός στον ορίζοντα άλλων».

Όταν η έκρηξη «εξαντλεί την εσωτερική της ενέργεια» και αποδεικνύεται ότι η μάχη που δόθηκε δεν ήταν, όπως έλεγε το παλιό τραγούδι, *η τελευταία μας κι οριστική*, η κίνηση αλλιάζει ρυθμό, περιεχόμενο, κατεύθυνση. Στρέφεται προς τα πίσω για επανάληψη της διαδρομής. Η στιγμή της στροφής είναι η απαρχή της αυτογνωσίας. Το παρελθόν ξετυλίγεται σε συγχρονία με το παρόν και ελέγχεται από τη δική του οπτική γωνία... Αποδώ και πέρα η κίνηση, πιστεύω, προκαλεί το μεγαλύτερο ερευνητικό ενδιαφέρον. Ενώ η έκρηξη ξυπνά και ενεργοποιεί σημαντικά ταλέντα, η ολκή τους δοκιμάζεται και αναδεικνύεται στην επόμενη φάση της γραμμικής πορείας. Εκεί που στο κοινωνικό εισχωρεί το υπαρξιακό και ξανακερδίζεται - σε άλλο πια επίπεδο - η ελευθερία. Είναι το δεύτερο, μετά την εντακτήρια πράξη, σημείο κρίσης. Μια άλλη, πολύ πιο περίπλοκη συνάντηση με τη μοίρα και η επιβεβαίωσή της με ανανεωμένο, ώριμο αίσθημα ευθύνης. Στην ουσία πρόκειται για ένα καινούργιο άλμα, σωτήριο για τη στάθμη και της ηθικής και της τέχνης...

Στη φάση της εντροπίας που βιώνουμε τώρα, ιστορικά, παγκοσμίως, ο παράγοντας θαός θάφτηκε και πάλη κάτω από τα επίθετα. Το όραμα ιδιωτικοποιείται. Η νοσταλγία μιας έκρηξης συχνά εκτονώνεται στο κυνήγι του μοντέρνου - με την έννοια εδώ της επίπλαστης νεωτερικότητας. Το δείγμα γραφής που έδωσε η πρώτη μεταπολεμική γενιά και με το έργο της και με τη σθεναρή στάση αντίηττας πιστεύω πως αποκτά μια ανανεωμένη επικαιρότητα και εκπέμπει, έστω περιορισμένα, μια γοητεία του ακέραίου...

Απόσπασμα από ομιλία στο συμπόσιο «20 χρόνια νεοελληνικής λογοτεχνίας» (Τα τετράδια της Π.Π.Κ., Μάιος 1998)

Σόνια Ιλίνσκαγια

Η απονομή του βραβείου - εκδήλωση στο μουσείο Μπενάκη

Σε ατμόσφαιρα ιδιαίτερης συγκίνησης απονεμήθηκε φέτος στην ελληνίστρια Σόνια Ιλίνσκαγια Αλεξανδροπούλου το βραβείο «Διδώ Σωτηρίου» με το οποίο η Εταιρεία Συγγραφέων τιμά κάθε χρόνο ένα άτομο για τη συνολική προσφορά του στα ελληνικά γράμματα. Η συγκίνηση κορυφώθηκε με την προσφώνηση της Γαλάτειας Σαράντη, όταν σε τόνο προσωπικό η ακαδημαϊκός μας αναφέρθηκε στη χρόνια γνωριμία της με την Ιλίνσκαγια. Εξίσου συγκινητικός και πυκνός ήταν ο λόγος της βραβευθείσας, μια σύντομη αναδρομή στην μέχρι τώρα πορεία της.

Είχαν προηγηθεί, ανοίγοντας την τελετή με λίγα λόγια, ο Γραμματέας της Εταιρείας μας Θωμάς Σκάσης και ο Πρόεδρος Θανάσης Βαλτινός. Ακολούθησε η Ρούλα Κακλαμανάκη, η οποία μας παρουσίασε τους σημαντικότερους σταθμούς της πορείας της Σόνιας Ιλίνσκαγια.

Παρουσίαση της Σόνιας Ιλίνσκαγια-Αλεξανδροπούλου από τη Ρούλα Κακλαμανάκη

(Απόσπασμα)

Έχω την εξαιρετική τιμή και τη μεγάλη χαρά να πω λίγα λόγια για τη γνωστή σε όλους, την καλή κι ευγενική, την άξια της αγάπης και του σεβασμού, αλλά και του θαυμασμού μας, για την προσωπικότητα, το ήθος και το ύφος, αλλά και τη μεγάλη προσφορά της στα ελληνικά γράμματα. Τις έρευνες, τις μελέτες, τη διδασκαλία, τις μεταφράσεις, μα και τη συμμετοχή της σε ένα πλήθος δραστηριοτήτων για την κατανόηση και τη διάδοσή τους στο εξωτερικό.

Η Σόνια Ιλίνσκαγια σπούδασε κλασική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ της Μόσχας με παράλληλη ειδίκευση στη

νεοελληνική και τη ρωσική φιλολογία. Ασχολήθηκε με τη διάδοση -μελέτη και μετάφραση- της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας. Έχει εκλεγεί τακτικό μέλος της Ένωσης Συγγραφέων της πατρίδας της ως κριτικός και μεταφράστρια της νέας ελληνικής λογοτεχνίας. Μέχρι το 1983 διετέλεσε ερευνήτρια του Ινστιτούτου Σλαβικών και Βαλκανικών Μελετών της Ακαδημίας Επιστημών της Ρωσίας. Το 1983 εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Ελλάδα. Είναι ομότιμη καθηγήτρια Νέας Ελληνικής φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου δίδαξε τη νεοελληνική λογοτεχνία επί 22 χρόνια.

Το 2002 από τη Ρωσική Ακαδημία Επιστημών της απονεμήθηκε ο επιστημονικός τίτλος Doctorat d'Etat για το σύνολο των καβαφικών μελετών της. Έχει εκδώσει 12 βιβλία με τα οποία θεμελιώθηκαν οι έρευνες της νέας ελληνικής λογοτεχνίας στη Ρωσία και μέχρι τώρα παραμένουν μοναδικές στη ρωσική βιβλιογραφία. Τα βιβλία αυτά τροφοδότησαν το ενδιαφέρον του αναγνωστικού κοινού και των εκδοτικών οίκων και αποτέλεσαν τη βάση ποικίλων μεταφραστικών και ερευνητικών εξορμήσεων. Επίσης, η Σ.Ι. έχει αναπτύξει μεγάλη δραστηριότητα στην επίμονη προβολή με όλους τους τρόπους (συμμετοχή σε Συνέδρια, σεμινάρια, παρουσιάσεις, ομιλίες, άρθρα στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο) τα θέματα των ερευνών της (κυρίως τα καβαφικά) στα Πανεπιστήμια του εξωτερικού (Μόσχα, Πετρούπολη, Άμστερνταμ, Ρώμη, Κατόνια, Παλιέρμο κ.λπ.), καθώς και σε πολλούς πολιτιστικούς συλλόγους του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Τι είναι όμως εκείνο το ιδιαίτερο που σημαίνει για μας αυτό το όνομα; Τι είναι εκείνο το ξεχωριστό που μας ελκύει σ' αυτό το ανεπιτήδευτο ωραίο πρόσωπο όσον αφορά τη σχέση του με την Ελλάδα και τα ελληνικά γράμματα; Ποιο το νόημα της ομόφωνης επιλογής του από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας μας, μεταξύ άλλων άξιων και θαυμαστών προσώπων και ονομάτων με εξαιρετική συνολική προσφορά στην ανάδειξη και τη διάδοση των ελληνικών γραμμάτων στην αλλο-

δαπή για τη φετινή απονομή του βραβείου μας;

Σ' ένα τέτοιο πλαίσιο η Σ.Ι., διαθέτει και κάτι εντελώς ιδιαίτερο σε σχέση με την «ουσία» των προσεγγίσεών της. Την αύρα ή την ενέργεια, την ποιητική πνοή τελικά, του πνευματικού και καλλιτεχνικού έργου που συγκροτεί την ελληνική γραμματεία. Τη «σάρκα» του λογοτεχνικού λόγου, όπως η ίδια η Σόνια Ιλίνσκαγια δηλώνει, που θέλει να περνάει και να γίνεται αισθητή μέσα από τις φιλολογικές της προσεγγίσεις, αναλύσεις και εκτιμήσεις, όπως τις τοποθετεί μέσα στο χρόνο και τη διαχρονικότητά τους, μέσα στην ιστορία των γεγονότων και της σημασίας τους. Έργο τεράστιο, πρωτότυπο για το κοινό της Ρωσίας και των άλλων δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Ένα έργο πάνω στο οποίο βασίστηκαν και βασίζονται πολλά άλλα έργα και πάμπολλες πολιτιστικές δραστηριότητες, αλλά και ένα έργο που εξακολουθεί να πρωτοστατεί με τις νέες συνθήκες σήμερα, με προοπτικές μάλιστα μακράς συνέχειας και στο μέλλον.

Θα τελειώσω με κάτι ίσως δευτερεύον ως προς αυτή τη διάσταση του έργου της Σ.Ι. αλλά πολύ σπουδαίο και ως θεμέλιο και ως οικοδόμημα μιας συνολικής και αλληλοτροφοδοτούμενης προσφοράς. Κάτι που συνδέεται με το ήθος και την ανιδιοτέλεια, αλλά και με το ρίσκο προσωπικών επιπτώσεων από την άρνηση υποταγής σε σκοπιμότητες ανάρμοστες με την ευθυκρισία στις επιλογές ενός ερευνητή και κριτικού της

λογοτεχνίας.

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι οι συνθήκες στις οποίες εξελίχθηκε η δραστηριότητά της στη Ρωσία, η προσπάθειά της για την αναβάθμιση της προβολής της ελληνικής λογοτεχνίας στον ρωσικό χώρο αντιμετώπιζε και κάπως ιδιαίτερες δυσκολίες. Δεν έφτανε να προωθηθεί μια αξιόλογη πρόταση, έπρεπε να περάσει από κάποιες απαραίτητες εγκρίσεις, εξωλογοτεχνικές. Πετυχαίνοντας μια απερίσπαστη από πολιτικά και ιδεολογικά κριτήρια έκδοση ανθολογίας των διηγημάτων Ελληνικών συγγραφέων (1979), επιχείρησε να συντάξει μια παρόμοια ανθολογία της σύγχρονης ελληνικής ποίησης «Ο Ηρακλής κι εμείς». Συνάντησε ανυπέρθβητα εμπόδια και, αφού ο αγώνας της δεν απέδωσε, υπέβαλε την παραίτησή της, απέσυρε το όνομά της από την επιλογή και επιμέλεια της έκδοσης, καθώς και την εισαγωγή της. Σε συνεννόηση με τον εκδοτικό που επί της ουσίας καταλάβαινε το δίκιο της, προσέβαλε το συμβόλαιό της και επέστρεψε την προκαταβολή της, διατυπώνοντας ανοιχτά την αιτιολογία αυτής της πράξης. Δήλωσε ευθαρσώς πως δεν είναι δυνατόν να μη συμπεριριθιάσει στην επιλογή της ποιητές όπως οι Αναγνωστάκης, Πατρίκιος, Κωσταβάρος κ.ά. που κρίθηκαν ανεπιθύμητοι. Χειρονομία πνευματικής δεοντολογίας και συνέπειας όχι και τόσο συνηθισμένη.

P. K.

Από την αντιφώνηση της Σόνιας Ιλίνσκαγια - Αλεξανδροπούλου

Η διάκριση με έκανε να συνειδητοποιήσω ότι εφέτος συμπληρώθηκαν 50 χρόνια από τότε που μπήκα στην τροχιά των νεοελληνικών σπουδών, μελετών και μεταφράσεων. Ήμουν 19 χρονών και πριν από λίγο συμπλήρωσα τα 69. Τα πενήντα χρόνια μοιράστηκαν περίπου στη μέση - τα πρώτα 26 στη Ρωσία, τα επόμενα στην Ελλάδα. Η ζωή κομμένη στα δύο, αλλά η ροή της δουλειάς αδιάκοπη. Ήταν μεγάλο ευτύχημα, και με συγκίνηση θυμάμαι, που συνάντησα τον Γιώργο Σαββίδη, που στο μεταβατικό μετέωρο στάδιο του βίου μου ανάμεσα σε δύο χώρες τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης μου είπε κατηγορηματικά: «Δεν πρέπει να σας χάσουμε ως ελληνίστρια».

Το μέγιστο ευτύχημα για μένα ήταν βέβαια το γεγονός ότι έγινα ελληνίστρια, ακολουθώντας το γνωστό δρομολόγιο από την κλασική στη νέα ελληνική φιλολογία που έκανε τότε στην πατρίδα μου τα πρώτα βήματά της και αντιμετώπιζε άπειρες δυσκολίες - ούτε οργανωμένες σπουδές, ούτε κάποια έστω υποτυπώδης υποδομή. Με συνεπέρα η ελληνική ποίηση. Η πρώτη ποιητική μετάφραση που έκανα ήταν της «Σατραπείας» του Καβάφη, κι αυτό προσδιόρισε τη μετέπειτα πορεία μου παρέα με τον Αλεξανδρινό. Τη συνάντηση αυτή οφείλω στον Μήτσο Αλεξανδρόπουλο, και όχι μόνο αυτό. Το ότι τα 50 χρόνια που ανέφερα προηγουμένως είμαστε μαζί με βοήθησε πολλοπλά. Όχι μόνο στην καλλιέργεια της γλώσσας που σφασίως ήταν το πρώτο ζητούμενο, αλλά και στην εξοικείωση με το ιστορικό και πολιτισμικό πεδίο του ελληνισμού, με τα παλιά και τα νεότερα. Έχω μπει στο πετσί αυτού του κό-

μου, τον αγάπησα, χωρίς (έτσι μου φαίνεται τουλάχιστον) να χάνω και τη νηφαλιότητα της κρίσης μου.

Και κάτι άλλο που το χαιρόμαι ιδιαίτερα: εγκαταστάθηκα στην Ελλάδα, αλλά το νήμα συνεργασίας με την πατρίδα μου τελικά δεν κόπηκε. Η παράδοση που σχηματίσαμε, δίνει νέους καρπούς και σε υψηλό επίπεδο. Θα αρκεστώ να αναφέρω ενδεικτικά τη *Ρωσική Καβαφειάδα* - έναν μεγάλο τόμο (Καβάφης και τα περί Καβάφη), που το 2000 κρίθηκε βιβλίο της χρονιάς, τα *Πεζά* του (2003), έναν τόμο με τα ποιήματα του Σαχτούρη (2003).

Και τον Καβάφη και τον Σαχτούρη είχα την τιμή να πρωτοπαρουσιάσω στα ρωσικά. Όπως και τόσους άλλους μεταπολεμικούς ποιητές - Σινόπουλο, Αναγνωστάκη, Κύρου, Πατρίκιο, Αλεξάνδρου. Και τους νεότερους - Πούλιο, Κοντό, Μαστοράκη, Βαγενά, Πατίλη, Γκανά, Μαρκόπουλο, Υφαντή.

Θα κλείσω ασφαλώς με τις θερμές ευχαριστίες μου στην Εταιρεία Συγγραφέων που το 2003 με εξέλεξε ως επίτιμο μέλος της και σήμερα με τιμά με το βραβείο της στη μνήμη της Διδώς Σωτηρίου. Το δέχομαι σαν αποτίμηση από την πλέον έγκυρη αρχή πως πορεύτηκα σωστά.

Σόνια Ιλίνσκαγια

Από την τελετή βράβευσης. Διακρίνονται από αριστερά (μπροστά): Θ. Βαλτινός, Γ. Σαράντη, Σ. Ιλίνσκαγια - Αλεξανδροπούλου, Ρ. Κακλαμανάκη, Γ. Γεωργίου, Κ. Γεωργουσόπουλος. (Πίσω): Θ. Σκάσης, Α. Δεληβοριάς, Κ. Σωτηριάδου.

Απολογισμός Πεπραγμένων Δ.Σ. (1/3/2006 - 28/2/2007)

Οι δραστηριότητες του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Συγγραφέων κατά το παρελθόν έτος έχουν ως εξής:

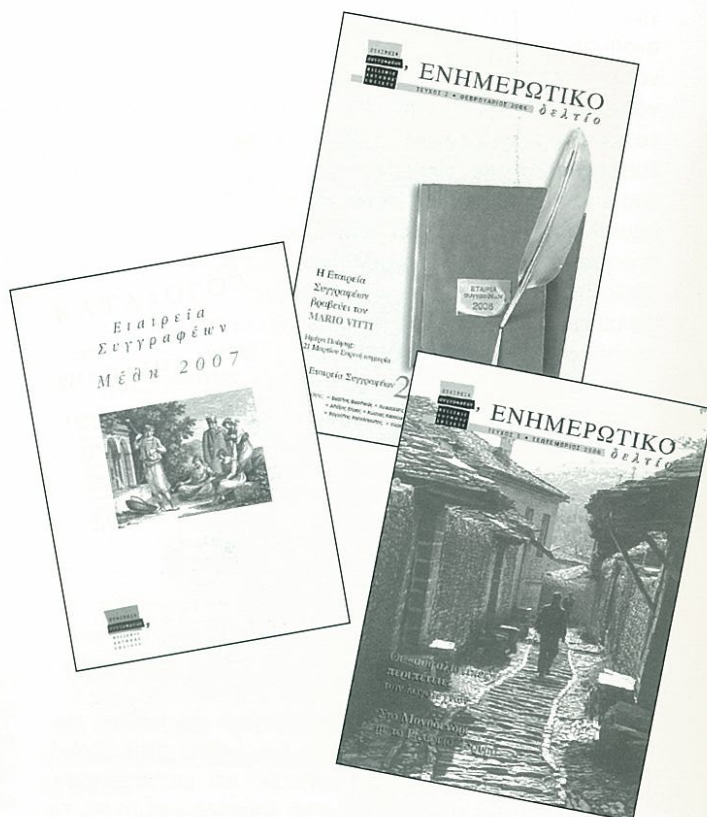
Ασφαλιστικό - τιμητικές χορηγίες

Καταβλήθηκαν επίμονες προσπάθειες επίλυσης των χρόνιων αυτών προβλημάτων. Έγιναν συναντήσεις με α) τον διαπρεπή εργατολόγο κ. Αθ. Μητρόπουλο β) τον Υπουργό Πολιτισμού κ. Βουλγαράκη, στον οποίο, εκτός από τα δύο αυτά θέματα, ετέθησαν και τα ζητήματα της επικορήγησης των μεταφράσεων και της οικονομικής ενίσχυσης της Εταιρείας γ) τον Υπουργό Εσωτερικών & Δημόσιας Διοίκησης κ. Παυλιόπουλο (2 φορές) μαζί με 5μελή αντιπροσωπεία ανασφάλιστων συγγραφέων δ) την αρμόδια διευθύντρια του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ε) εκπροσώπους της διοίκησης του ΣΕΒΑ σε μια προσπάθεια να αποσπασθεί η συναίνεσή τους. Ζητήθηκε επανειλημμένως συνάντηση με τον Υπουργό κ. Σ. Τσιτουρίδη, χωρίς να υπάρξει μέχρι σήμερα ανταπόκριση. Οργανώθηκε συνέντευξη Τύπου στη Στοά του Βιβλίου για το ασφαλιστικό παρουσία της τηλεόρασης (NET), η οποία και το ανέφερε αυθημερόν στο κεντρικό βραδινό δελτίο ειδήσεων. Ενημερώθηκαν τα πολιτικά κόμματα και προκλήθηκε η κατάθεση 2 ερωτήσεων στη Βουλή από τη Μ. Δαμανάκη και βουλευτές του Συνασπισμού. Οργανώθηκε οδοσέλιδο ρεπορτάζ στην *Καθημερινή* της Κυριακής με κείμενα συναδέλφων τους οποίους αφορά άμεσα το ζήτημα. Επίσης, μέσω του Κ. Γεωργουσόπουλου, υποβλήθηκαν οι προτάσεις της Εταιρείας στην νομοπαρασκευαστική επιτροπή του ΥΠΠΟ για τις τιμητικές χορηγίες.

Βρισκόμαστε ήδη σε συνεργασία: με τον συνήγορο του πολίτη για πίσση και διερεύνηση τυχόν νομικών λύσεων, καθώς επίσης για επερώτηση στη Βουλή από βουλευτές της αντιπολίτευσης.

Εκδηλώσεις

Οργανώθηκαν α) ποιητική βραδιά με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης (Σπίτι της Κύπρου, 20/3/2006) β) ανάγνωση ποιημάτων από Ελληνίδες ποιήτριες (θέατρο Εκάτη, 28/3/2006) γ) ενημέρωση Τύπου και συζήτηση για το ασφαλιστικό (Στοά του Βιβλίου, 18/5/2006) δ) συζήτηση με θέμα τις ενδογλωσσικές μεταφράσεις και τίτλο «Σολιωμός, Παπαδιαμάντης, Ροΐδης: από τα ελληνικά στα ελληνικά» (Στοά του Βιβλίου, 10/10/2006), ε) συζήτηση για τα προβλήματα συγγραφέων και εκδοτών (δημόσιες και σχολικές βιβλιοθήκες, επιχορηγήσεις μεταφράσεων, πνευματικά δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή κ.λπ.) με τίτλο «Η λογοτεχνία εκτός» (Στοά του Βιβλίου, 11/1/2007) και στ) απονομή του βραβείου της Εταιρείας Συγγραφέων και παρουσίαση του Ημερολογίου της (Μουσείο Μπενάκη, 14/2/2007).

Εκδόσεις

Εκδόθηκαν α) δύο τεύχη του Ενημερωτικού Δελτίου (τα υπ' αριθ. 3, Σεπτ. 2006 & 4, Φεβρ. 2007) με ειδήσεις, πληροφορίες, σχόλια, παρουσιάσεις νέων μελών, νεκρολογίες και αφιερώματα στην Ημέρα Ποίησης β) *Ενημερωτικό φυλλάδιο* για το ασφαλιστικό, που εστάλη στα πολιτικά κόμματα, τους αρμόδιους υπουργούς και τους δημοσιογράφους γ) το *Ημερολόγιο* της Εταιρείας για το 2007, με θέμα τον Ελληνικό Διαφωτισμό και δ) ο νέος *Κατάλογος Μελών* - τα δύο τελευταία με τη συνδρομή των εκδόσεων «Γαβριηλίδης».

Εκδρομή εργασίας

Σε συνεργασία με το Ριζάρειο Ίδρυμα, οργανώθηκε τριήμερη εκδρομή εργασίας (10-12/6/2006) στο Μονοδένδρι της Ηπείρου με θέμα: «Ο συγγραφέας ως επαγγελματίας».

Διεθνής εκπροσώπηση

Η Εταιρεία εκπροσωπήθηκε στις ετήσιες συνεδριάσεις του EWC (20/9/2006) και του CEATL (6/10/2006) που έγιναν στις Βρυξέλλες και τη Βαρκελώνη αντιστοίχως και ενημέρωσε τα μέλη της για τα θέματα που συζητήθηκαν μέσω του Ενημερωτικού Δελτίου.

Συναντήσεις

Το Δ.Σ. οργάνωσε στα γραφεία της Εταιρείας συνάντηση γνωριμίας και ενημέρωσης με νέους πεζογράφους μη μέλη (11/3/2006) και νέους ποιητές (19/6/2006), καθώς και βραδιά υποδοχής των νέων μελών που εκλέχθηκαν από τη Γ.Σ. του Απριλίου 2006 (10/11/2006). Επίσης υποδέχθηκε την Κουβανή ποιήτρια και δοκιμιογράφο Νάνσυ Μορεχόν (15/9/2006) και την αντιπροσωπεία Κινέζων συγγραφέων (27/11/2006) που επισκέπτονταν την Αθήνα. Ο γραμματέας συναντήθηκε με τον διευθυντή του Megaron Plus κ. Γιάννη Μάνο και συζήτησε την προοπτική συνεργασίας με την Εταιρεία για την προβολή των Ελλήνων συγγραφέων.

Υποτροφία

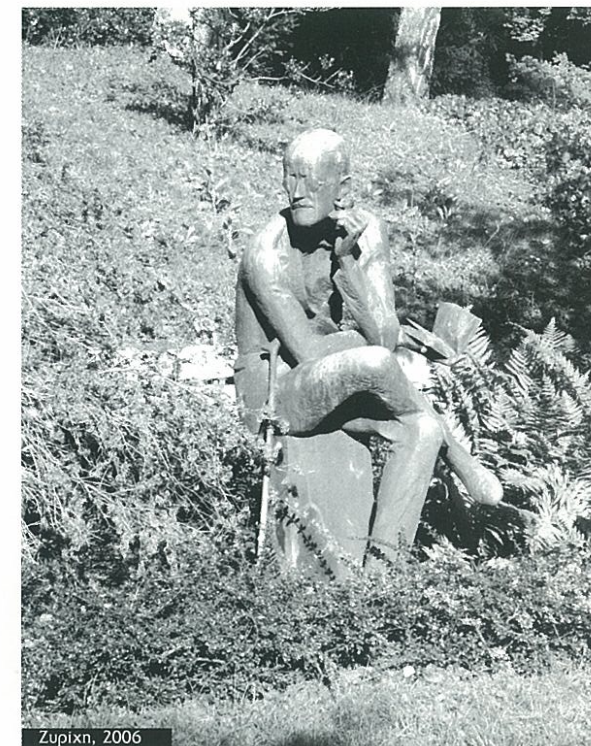
Το Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Σπουδών στην Αυστρία προσφέρει υποτροφία (στέγη, έξοδα ταξιδιού, ασφάλεια) διάρκειας τριών έως έξι μηνών σε μεταφραστή για έργο ήδη συμφωνημένο από εκδοτικό οίκο από μια ανατολική γλώσσα σε δυτική και το αντίστροφο.

Αιτήσεις και πληροφορίες στο: www.iwm.at/index.php - Paul Celan fellowships.

Προθεσμία: 5 Απριλίου 2007.

Συμφωνίες

Το Δ.Σ. συνήψε σύμβαση α) με τον Οργανισμό Συλλογικής Διαχείρισης Έργων Λόγου, με την οποία ο μεν ΟΣΔΕΛ ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλλει τις ετήσιες συνδρομές της Εταιρείας στις διεθνείς Ενώσεις στις οποίες αυτή συμμετέχει, η δε Εταιρεία να τον ενημερώνει για τα ζητήματα που συζητούνται στις αντίστοιχες συνεδριάσεις και αφορούν διεκδικήσεις και δικαιώματα συγγραφέων και μεταφραστών και β) με χορηγό για την υποστήριξη της εκδήλωσης απονομής του βραβείου στο Μουσείο Μπενάκη.

Zurich, 2006

Επισκέψεις στις φυλακές

Οργανώθηκαν πέντε επισκέψεις (3 τον Ιούνιο και 2 το Νοέμβριο) εννέα συνοδικά μελών μας στις αντρικές φυλακές Κορυδαλλού, για τις οποίες ενημερώθηκαν τα μέλη της Εταιρείας μέσω του Δελτίου.

Βραβείο

Με ομόφωνη απόφαση του Δ.Σ. το φετινό βραβείο της Εταιρείας Συγγραφέων απονεμήθηκε στην ελληνίστρια Σόνια Ιλίνσκαγια-Αλεξανδροπούλου για τη συνοδική προσφορά της στη μελέτη και διάδοση της νεοελληνικής λογοτεχνίας στο εξωτερικό.

Ο.Σ.Δ.Ε.Λ. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Τι είχαμε τι χάσαμε

Πριν προλάβει η Ελλάδα να εφαρμόσει το νόμο για την είσπραξη συγγραφικών δικαιωμάτων από το δημόσιο δανεισμό βιβλίων (public lending right), όπως υποχρεούται από τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πριν ενδιαφερθεί καλά καλά να οργανώσει σωστά τις όποιες δανειστικές βιβλιοθήκες, στις προηγμένες πολιτιστικά χώρες έχει ανοίξει η συζήτηση για την ψηφιοποίηση του περιεχομένου των βιβλιοθηκών. Το ζήτημα των πνευματικών δικαιωμάτων των συγγραφέων επανέρχεται δριμύτερο, οι βιβλιοθηκονόμοι ομνύουν υπέρ της ελεύθερης ψηφιοποίησης και διάθεσης στο κοινό των προϊόντων του λόγου και οι Αυστραλοί πρωτοπορούν στη συγκρότηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας προστασίας και διαχείρισης των σχετικών δικαιωμάτων, όπως μας ενημερώνει ο ΟΣΔΕΛ.

Μικρό το κακό. Η χώρα μας διακρίνεται σε άλλους τομείς του πολιτισμού, που αφορούν συζητητή πολύ περισσότερους, όπως είναι η Eurovision.

Δημιουργική απασχόληση

Τα σεμινάρια δημιουργικής γραφής καλά κρατούν. Στο ΕΚΕΒΙ και το ΕΚΕΜΕΛ διδάσκουν αυτό το τρίμηνο τα μέλη της Εταιρείας Στρ. Χαβιαράς, Β. Ραπτόπουλος, Μ. Φάις, Κ. Κατσουλάρης, Β. Χατζηβασιλείου, Στρ. Πασακάλης και Χ. Βλαβιανός, ενώ στο φθινοπωρινό σεμινάριο έχουν ήδη δηλώσει συμμετοχή η Μ. Δούκα και ο Σ. Δημητρίου. Παράλληλα, οι εκδόσεις Μεταίχμιο εγκαινίασαν δική τους σειρά εργαστηρίων όπου θα διδάξουν οι Γ. Ξενάριος, Α. Μαντόγλου, Α. Στάικος και Κ. Κατσουλάρης. Η προσέλευση «μαθητών» είναι αθρόα (περισσότεροι Έλληνες γράφουν απ' όσους διαβάζουν), το ενδιαφέρον τους μεγάλο και η ικανοποίηση των συναδέλφων μας αυτονόητη. Είναι σημαντικό να αμείβεσαι για να μιλάς γι' αυτό που αγαπάς.

Ομιλώντας την κινεζική

Τη Δευτέρα 27/11/2006, το Δ.Σ. της Εταιρείας Συγγραφέων υποδέχθηκε στα γραφεία της κινεζική αντιπροσωπεία συγγραφέων αποτελούμενη από τους Jin Bingua, έναν από τους 45 αντιπροέδρους της Κινεζικής Εταιρείας Συγγραφέων, η οποία αριθμεί 1.500.000 μέλη (!), Liu Heng, πρόεδρο της Εταιρείας Συγγραφέων του Πεκίνου, Song Yong, διευθυντή της δημόσιας εκδοτικής επιχείρησης της Σαγκάης και Chen Ligang, διευθυντή του τμήματος δημοσίων σχέσεων της Κινεζικής Εταιρείας Συγγραφέων. Στη συνάντηση παραβρέθηκαν η πολιτιστική ακόλουθος της πρεσβείας της Κίνας και εκπρόσωπος του ΥΠΠΟ. Με ενδιαμέσση γλώσσα συνεννόησης την αγγλική και βοηθώντας του Κινέζου διερμηνέα, αντιηλλάγησαν φιλοφρονήσεις, ενημερωτικές πληροφορίες και υποσχέσεις μελλοντικής συνεργασίας. Η Εταιρεία δώρισε στους επισκέπτες της το Ημερολόγιο, τον Κατάλογο των μελών, την αγγλική ανθολογία και το ενημερωτικό της φυλλάδιο και έλαβε μεταξωτές γραβάτες για τους κυρίους και φουλάρια για τις κυρίες.

Από τη συνάντηση με τους Κινέζους συγγραφείς

Ζητούν βιβλία

Η κυρία Γεωργία Στεφανίδου, υπεύθυνη της βιβλιοθήκης του 2ου Γενικού Λυκείου Ξάνθης, μας ζητάει να βοηθήσουμε στον εμπλουτισμό της σχολικής τους βιβλιοθήκης, σημειώνοντας ότι «κάθε προσφορά θα γινόταν δεκτή και ιδιαίτερη χαρά». Μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί της στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

library@2lyk-xanth.xan.sch.gr

Νέος διαδικτυακός χώρος για τη μετάφραση ελληνικής λογοτεχνίας στα Σουηδικά και σουηδικής λογοτεχνίας στα Ελληνικά. chromata.wordpress.com. Τις ιστοσελίδες αυτές δημιούργησε και επιμελείται ο Βασίλης Παπαγεωργίου, συγγραφέας, μεταφραστής και αναπληρωτής καθηγητής στο πανεπιστήμιο Βέκσιε (Växjö) στη Νότια Σουηδία.

Διεθνής
αμνηστία
ελληνικό
τμήμα
amnesty
international
greek
section

Μοιχεία, τιμωρία, αμνηστία

Η Εταιρεία Συγγραφέων συνυπέγραψε στις 26/10/2006 την έκκληση της Διεθνούς Αμνηστίας υπέρ των 7 γυναικών που καταδικάστηκαν σε θάνατο δι' αποκεφαλισμού στο Ιράν λόγω μοιχείας, τοποθετώντας την ανθρώπινη ζωή υπεράνω θών, νόμων και εθίμων, και ελπίζοντας ότι η κίνηση αυτή δεν θα αποδειχθεί φωνή βοώντος.

Η Εταιρεία συγχαίρει...

Δημήτρης Δασκαλοπούλος

Τον Δημήτρη Δασκαλόπουλο, ο οποίος αναγορεύτηκε τον περασμένο Νοέμβριο σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του εύχεται και Ακαδημαϊκός.

Ποίηση στον Πύργο

Η δημόσια Βιβλιοθήκη του Πύργου, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 80 ετών από την ίδρυσή της, οργανώνει στις 21/3/2007 αφιέρωμα στους Ηλείους ποιητές Τ. Σινόπουλο και Γ. Παυλόπουλο και αναλαμβάνει τα έξοδα μετάβασης 2 ομιλητών από τα μέλη μας. Όποιος θέλει να συμμετάσχει στην εκδήλωση παρακαλούμε να το δηλώσει στην Εταιρεία.

Επισκέψεις στις φυλακές

Τη Δευτέρα 27/11/06 και την Τρίτη 28 επισκέφθηκαν τις αντρικές φυλακές Κορυδαλλού οι Δ. Τομαζάνη, Α. Σκιαθάς, Τ. Αβέρωφ και Μ. Κοντολέων στο πλαίσιο του προγράμματος «Συγγραφείς στις Φυλακές», και συζήτησαν με τους κρατούμενους. Επίσης, η Εταιρεία είναι σε επαφή με την Κοινωνική Οργάνωση «Άρσις», η οποία δραστηριοποιείται σε χώρους εγκλεισμού (με εκπαιδευτικά εργαστήρια, προγράμματα επιμόρφωσης, ομάδες εμπύκωσης, επισκέψεις εθελοντών, κ.λπ.) σε μια προσπάθεια ένταξης της εθελοντικής προσφοράς των μελών μας στις παραπάνω δράσεις. Όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στο μέλλον σε ό,τι προκύψει, παρακαλούμε να το δηλώσουν στη γραμματεία της Εταιρείας.

Ο Υπουργός στον «Ιανό»

Οπως θα έχετε ενημερωθεί από τον ημερήσιο τύπο, την Τρίτη 30/1/2007 ο Υπουργός Πολιτισμού μίλησε για την πολιτική του Υπουργείου του σε ανοικτή συγκέντρωση, η οποία έγινε στον φιλόξενο χώρο του βιβλιοπωλείου «Ιανός». Την Εταιρεία εκπροσώπησαν οι Θ. Βαθινός, Θ. Σκάσης και Κθ. Σωτηριάδη. Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, ο πρόεδρος έθεσε στον Υπουργό το ζήτημα της επιχορήγησης των μεταφράσεων έργων Ελλήνων συγγραφέων, καθώς κι εκείνο της ασφάλισης των ανασφάλιστων συναδέλφων, για να πάρει αόριστη μεν πλην θετική απάντηση μόνο στο πρώτο.

Για τις τιμητικές χορηγίες (συντάξεις) ειδικότερα

Όπως είναι γνωστό και χίλιοσεπωμένο, οι «τιμητικές συντάξεις λογοτεχνών και καλλιτεχνών» έχουν εδώ και μερικά χρόνια παγώσει. Η αρμόδια Επιτροπή δεν σέρνεται για να εξετάσει και να κρίνει αιτήσεις, ενώ και όσες ήδη, ελάχιστες, έχουν κριθεί θετικά και έχουν σταλεί από το Υπουργείο Πολιτισμού στο Γενικό Λογιστήριο, αυτό, με έγγραφό του προς τους δικαιούχους, ζητάει να του προσκομιστούν έγγραφα για τις απαιτούμενες από το νόμο προϋποθέσεις, οικονομικές και ασφαλιστικές, που είναι ανύπαρκτες, αντιφατικές ή αναφερόμενες σε οικονομική κατάσταση πενίας. Και τούτο, γιατί, ως μη όφειλε, με μια διαδικασία τροπολογιών που άρχισε ξαφνικά το καλοκαίρι του 2002, συνέβη κάτι το πρωτοφανές στα κοινοβουλευτικά χρονικά της χώρας: μια έμμεση κατάργηση, στην ουσία, του κεκτημένου δικαιώματος των «τιμητικών συντάξεων», με την καθιέρωση τέτοιων προϋποθέσεων οι οποίες ακολουθούν το ουσιαστικό (ευκαταφρόνητο άραγε;) κριτήριο της «παροχής διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών».

Προς
Υπουργείο Πολιτισμού

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Συγγραφέων σας υποβάλλει τις απόψεις και προτάσεις της Εταιρείας για την τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 3078/2002 με τον τίτλο «Συνταξιοδότηση λογοτεχνών-καλλιτεχνών»

Μετά τη γενική διαπίστωση περί παλαιότερων καταχρήσεων και ήδη προ του αδιεξόδου εφαρμογής του θεσμού των τιμητικών συντάξεων λογοτεχνών-καλλιτεχνών (μετά την τελευταία τροποποίηση), συμφωνούμε με την ανάγκη αλλαγής του άξονα και της φιλοσοφίας του θεσμού αυτού.

Προτείνουμε ως μοναδική προϋπόθεση της απονομής τιμητικής ισόβιας χορηγίας (όρος που θα πρέπει να αντικαταστήσει τη λέξη «σύνταξη», η οποία δημιουργεί προβλήματα και σύγχυση ως προς το είδος αυτής της τιμητικής παροχής) να θεωρείται η «προσφορά διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών».

Η χορηγία αυτή θα πρέπει να καθορίζεται σε ετήσια βάση, με αντιστοιχία κλιμακίου ανώτερου δημόσιου λειτουργού στο ύψος, με σημερινές τιμές, του ποσού των 18.000 € και θα καταβάλλεται σε τέσσερις τριμηνιαίες ισόποσες δόσεις.

Μοναδική προϋπόθεση πρέπει να είναι η προαναφερθείσα «προσφορά διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών» και ως εκ τούτου η κατάργηση της παραγράφου 4, πλην του εδαφίου α που αναφέρεται στην ηλικία γήρατος και αναπηρίας, του τροποποιούμενου νόμου. Ακολούθως, θα πρέπει να προσαρμοσθούν και οι διατάξεις των παραγράφων 7, 8, 9 και 15 που αναφέρονται στα απαιτούμενα ανάλογα πιστοποιητικά και τον τρόπο καταβολής της εν λόγω χορηγίας, καθώς και όποια άλλη ρύθμιση ή ορολογία είναι αντίθετη με τους άξονες και τη φιλοσοφία των τροποποιούμενων διατάξεων.

Για την κατοχύρωση της εφαρμογής του γράμματος και του πνεύματος της ουσιαστικής προϋπόθεσης «προσφορά διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών», προτείνουμε τον αναλυτικότερο προσδιορισμό της ως εξής: **Δημιουργικό έργο με «προσφορά διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών» νοείται εκείνο που κομίζει στην τέχνη: βάθος, ποιότητα, πρωτοτυπία, τόλμη, μοναδικότητα και διάρκεια επιρροής.**

Τεκμήρια της ύπαρξης των πιο πάνω χαρακτηριστικών για τη διακεκριμένη προσφορά ενός έργου είναι η αναφορά του: σε ιστορίες των γραμμάτων και των τεχνών, διατριβές, μελέτες, ανθολογίες, σεβαστό αριθμό βιβλιογραφικών παραπομπών, καθώς και η ευρεία κριτική αντιμετώπισή του. Επίσης, η απήχσή του στο εξωτερικό.

Για τον ετήσιο αριθμό των χορηγιών προτείνουμε ως ανώτατο όριο τον συνολικό αριθμό των 30 περιπτώσεων.

Τέλος προτείνουμε ως μεταβατική διάταξη, (1-3) έτη από την ισχύ του νέου νόμου, τη δυνατότητα της επανεξέτασης περιπτώσεων ήδη συνταξιοδοτημένων προσώπων οι οποίοι τηρούν τα νέα κριτήρια της προσφοράς διακεκριμένων υπηρεσιών.

Με εκτίμηση

Για την Εταιρεία Συγγραφέων

Ο Πρόεδρος
Θανάσης Βαλτινός

Ο Γενικός Γραμματέας
Θωμάς Σκάσης

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2007
Α.Π. 07/939

νομοπαρασκευαστική επιτροπή στο ΥΠΠΟ, η οποία επεξεργάζεται νομοσχέδιο με στόχο την κατάργηση των οικονομικών και ανύπαρκτων ασφαλιστικών προϋποθέσεων αυτής της *τιμητικής παροχής* και όχι σύνταξης πλέον, διατηρώντας, επί το αυστηρότερο, μόνον την ουσιαστική προϋπόθεση «παροχή διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών»

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας μας, σε συνεργασία με τη διευρυμένη Επιτροπή Ασφαλιστικού, συζήτησε και διαμόρφωσε τις προτάσεις μας τις οποίες απέστειλε στη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή και αποφάσισε να παρακολουθεί με κάθε τρόπο, ιδίως μέσω του εκπροσώπου μας στην Επιτροπή για την απονομή των «τιμητικών συντάξεων Κώστα Γεωργουσόπουλου, τις εργασίες της, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια για την προώθηση ενός αποδεκτού νέου νομοσχεδίου.

Οι απόψεις τις οποίες προτείνουμε, λαμβάνοντας υπόψη και τις δυνατότητες αποδοχής τους, αναφέρονται στο παρακάτω έγγραφό μας προς το ΥΠΠΟ:

Προτάσεις για νέα μέλη

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας μας αποφάσισε να υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση της 18ης Μαρτίου 2007 τις ακόλουθες υποψηφιότητες: για την εκλογή τριών νέων επίτιμων, και ενός αντεπιστέλλοντος, μελών, και ενέκρινε εισηγήσεις μελών της ως νόμιμες σύμφωνα το καταστατικό για την εκλογή νέων τακτικών μελών:

Α. Για επίτιμα μέλη προτείνονται οι: Άρισμαγκ Γκορντεντσιάνι, Εμμανουήλ Κριαράς και Μιγκέλ Καστίγιο Ντιντιέ, με το εξής σκεπτικό:

Ο Άρισμαγκ Γκορντεντσιάνι είναι κλασικός φιλόλογος και διευθυντής και ιδρυτής του Ινστιτούτου Βυζαντινών, Κλασικών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Τυφλίδας.

Το τμήμα των νεοελληνικών σπουδών έχει εκατοντάδες φοιτητές και δεκάδες σπουδαίους διδάκτορες που έχουν εκπονήσει πρωτότυπες εργασίες με ευρύ φάσμα θεμάτων (ακριτικό έπος, Κρητική Λογοτεχνία, Ρομαντισμός, Συμβολισμός, Καβάφης, Σολωμός, Κάηβος, Σεφέρης, Ελύτης, Υπερρεαλιστές).

Με την καθοδήγηση του Γκορντεντσιάνι συντάχθηκε μέγα γεωργιανο-ελληνικό λεξικό και οργανώθηκαν συνέδρια για τη νεοελληνική λογοτεχνία, γλώσσα, βιογραφία, ιστορία κ.λπ. με συμμετοχή συνέδρων από την Ευρώπη και την Αμερική.

Ο Γκορντεντσιάνι με το κύρος του κατόρθωσε να εντάξει στο επίσημο πρόγραμμα της Γεωργιανής στοιχειώδους εκπαίδευσης την νεοελληνική γλώσσα ως τρίτη γλώσσα μαζί με τα αγγλικά και τα γερμανικά. Μ' αυτόν τον τρόπο διοχέτευσε στην εκπαίδευση τους αποφοίτους του τμήματος των νεοελληνικών σπουδών.

Ο Εμμανουήλ Κριαράς είναι ο μέγιστος εν Ζωή Έλληνας φιλόλογος. Το εκδοτικό του έργο πλούτισε τη γραμματεία μας με βάθος και ποιότητα, αφού μας χάρισε, αναδεικνύοντάς τα, παραμελημένα κείμενα (π.χ. του Πέτρου Κατσαίτη).

Οι μελέτες του για τον δημοτικισμό και τη συμβολή του ψυχάρη είναι καθοριστικές για την ιστορία των γραμμάτων μας. Το μοναδικό Λεξικό της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημόδους Γραμματείας, που εξαντλεί τις πηγές, γεφύρωσε το κενό μεταξύ της αρχαίας και της νεότερης ελληνικής γλώσσας.

Αλλά ο Κριαράς πάνω απ' όλα υπήρξε δάσκαλος του Γένους και πνευματικός πατέρας εκατοντάδων νέων φιλολόγων και ερευνητών.

Ο Μιγκέλ Καστίγιο Ντιντιέ (Miguel Castillo Didier) είναι ο σημαντικότερος νεοελληνιστής στον νοτιοαμερικανικό κόσμο. Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Σαντιάγο διευθύνει το εκεί Κέντρο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών «Φώτιος Μαλλέρος» και το περιοδικό Bizantion - Νέα Hellas.

Το ερμηνευτικό του έργο είναι απέραντο, και οι μεταφράσεις του (Καζαντζάκης, Τσίρκας, Ρίτσος, Βρεττάκος, Σεφέρης, Ακριτικό έπος) πρεσβευτές της νεοελληνικής λογοτεχνίας στον ισπανόφωνο κόσμο της Αμερικής.

Ο Καστίγιο Ντιντιέ έχει δημιουργήσει «σχολή» και οι φοιτητές του έχουν πλούτισει τη βιβλιογραφία των νεοελληνικών μελετών με πληθώρα τεκμηριωμένων διδακτορικών.

Β. Για αντεπιστέλλον μέλος προτείνεται η Γιάννα Μπούκοβα, η οποία γεννήθηκε το 1968 στη Σόφια της Βουλγαρίας και από το 1994 κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα. Σπούδασε στο τμήμα κλασικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Σόφιας. Είναι μέλος της Εταιρείας Βούλγαρων Συγγραφέων. Έχει εκδώσει ποιητικές συλλογές και διηγήματα. Συνεργάζεται με λογοτεχνικά περιοδικά στη χώρα της και εδώ. Ασχολείται με τη μετάφραση και την επιμέλεια λογοτεχνικών και φιλοσοφικών κειμένων. Ποιήματά της έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά γαλλικά, ελληνικά, ισπανικά και κροατικά.

Γ. Για τακτικά μέλη, σύμφωνα με τις εισηγήσεις οι οποίες εστάλησαν εγκαίρως στα μέλη μας και το αποδεικτικό υλικό (βιβλία κ.λπ.) το οποίο παραμένει εκτεθειμένο και διαθέσιμο για σχηματισμό ή συμπλήρωση προσωπικής κρίσης πριν από την ημέρα της Συνέλευσης και της ψηφοφορίας, προτείνονται οι: Ιωσήφ Βεντούρας, ποιητής και μεταφραστής. Αντώνης Δεσούλλας, πεζογράφος. Τιτίκα Δημητρούλια, κριτικός λογοτεχνίας, μεταφράστρια. Τασούλα Καραγεωργίου, ποιήτρια, δοκιμιογράφος και μεταφράστρια αρχαίων ελληνικών κειμένων. Λίβια Κονομάρα, πεζογράφος, μεταφράστρια. Νίκος Κουνενής, πεζογράφος, δοκιμιογράφος. Πάνος Κουτρομπούσης, πεζογράφος, δοκιμιογράφος, μεταφραστής. Μαρία Λαγκουρέλη, ποιήτρια. Βαλεντίνη Λουρμπά, ποιήτρια. Ελένη Μαρινάκη, ποιήτρια. Χρήστος Μπελής, ποιητής. Γιώργος Μπρουνιάς, ποιητής. Νίκος Παναγιωτόπουλος, πεζογράφος. Γιώργος Ρούβαλης, πεζογράφος, δοκιμιογράφος, ποιητής, μεταφραστής. Τάκης Σιδέρης, ποιητής, πεζογράφος. Μαρία Σκιαδαρέση, πεζογράφος. Χρύσα Σπυροπούλου, πεζογράφος, δοκιμιογράφος, μεταφράστρια. Πάνος Σταθόγιαννης, ποιητής, πεζογράφος, μεταφραστής. Ασημίνα Χασάνδρα, ποιήτρια και θανάσης Χειμωνάς, πεζογράφος.

Το Δ.Σ. παρακαλεί τους συναδέλφους να προσέλθουν στην ψηφοφορία και να ψηφίσουν εκείνους που θεωρούν ότι συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια της ποσοτικής και ποιητικής λογοτεχνικής παραγωγής η οποία τους καθιστά άξιους να συμπεριληφθούν στον αριθμό των τακτικών μελών μας, σύμφωνα με το καταστατικό και τους στόχους της Εταιρείας μας.

P.K.

Προσλαλιά για την επίσημη παρουσίαση του Ημερολογίου 2007 της Εταιρείας Συγγραφέων

(Εκδήλωση στο Μουσείο Μπενάκη 14/02/07)

Κυρίες και κύριοι,

Η Εταιρεία Συγγραφέων έχει κιόλας δημιουργήσει μία μικρή παράδοση, εκδίδοντας κάθε χρόνο ένα αφιερωματικό ημερολόγιο, ανελλιπώς επί 15 χρόνια τώρα.

Το φετεινό Ημερολόγιο είναι αφιερωμένο στην εποχή του νεοελληνικού διαφωτισμού, με αφορμή τα 200 χρόνια από την έκδοση της *Ελληνικής Νομαρχίας* ενός από τα κορυφαία έργα αυτής της περιόδου.

Η *Ελληνική Νομαρχία* δεν είναι αναγκαστικά ένα λογοτεχνικό αριστούργημα, αν και δεν στερείται ύψους. Αλλά διαβάζοντάς το, σε συνεπαίρνει ο ζωντανός παλμός του και το μαχητικό του φρόνημα, που φορές-φορές θυμίζει Δημοσθένη, όταν το πολιτικό του πάθος γίνεται πάθος σχεδόν τραγικό. Και δημιουργεί στον αναγνώστη παρόμοια συναισθήματα, όπως τα μεγάλα έργα: τη συγκίνηση έτσι ως είναι γραμμένο σαν μοιρολόι για τα ελληνικά δεινά, την έξαρση έτσι ως είναι γραμμένο σαν αισιόδοξος ανατρεπτικός ήλιβελλος, την στοχα-

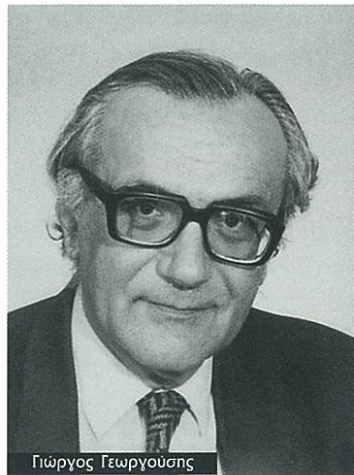
στικότητα, έτσι ως είναι γραμμένο σαν ένα ενθουσιαστικό δοκίμιο πάνω στα κοινωνικά και πνευματικά προβλήματα του ελληνισμού.

Εάν τότε εκόμιζε κάτι νέο, είναι η εδραία πεποίθηση του συγγραφέα πως, ό,τι κάνουν οι Έλληνες, μόνοι τους θα το επιτύχουν, χωρίς τις φρούδες προσδοκίες για βοήθεια από άλλους, είτε από την ομόδοξη Ρωσία, είτε από την φιλελεύθερη Γαλλία. Και πως μόνον η εθνική αυτοδυναμία μπορεί να κατοχυρώσει τις λειτουργίες μίας δημοκρατικής πολιτείας.

Εάν σήμερα αξίζει κάτι, είναι γιατί οι διαπιστώσεις και οι υποθέσεις του είναι επίκαιρες -ένα εγκόλπιο αυτογνωσίας και φιλελεύθερου ήθους.

Μ' αυτές τις σκέψεις κι αυτή τη διάθεση, το Δ.Σ. της Εταιρείας Συγγραφέων απεφάσισε την αφιέρωση του φετεινού Ημερολογίου στην *Ελληνική Νομαρχία* και την ανήσυχη εποχή της, έκδοση που πραγματοποιήθηκε με την συνεργασία των εκδόσεων Γαβριηλίδης.

Δύο αιώνες ακριβώς έχουν περάσει από την έκδοση της *Ελληνικής Νομαρχίας* και ο συγγραφέας της εξακολουθεί να παραμένει άγνωστος, παρά τρις κοπιώδεις προσπάθειες αρκετών ερευνητών. Κι είναι μάλλον απίθανο ότι θα βρεθεί στο μέλλον. Από τη μία μεριά, είναι φυσική περιέργεια το να θέλει κανείς να μάθει ποιος είναι ο συγγραφέας που με τόσο καθαρό μάτι είδε, σε μία εποχή θολούρας, τα προβλήματα του ελληνισμού. Απ' την άλλη μεριά, σκέπτομαι ώρες-ώρες ότι ίσως είναι καλύτερα έτσι, να παραμένει άγνωστος, όπως ακριβώς ο ίδιος, για λόγους συνωμωτικούς, σεμνά υπογράφει: Ανώνυμος ο Έλληνας, σαν μέσα από την γραφίδα του να καταγράφεται, ένα συλλογικό αίτημα, ένα διαρκές ψήφισμα γενεών και γενεών Ελλήνων συγγραφέων και διανοητών, μία ομολογία πίστης σε κάποιες αρχές αδέσμευτου στοχασμού και ελευθεροφροσύνης, που ήταν επίκαιρες τότε, και σήμερα συνεχίζουν να είναι ή θα έπρεπε να είναι.

Γιώργος Γεωργίουδης

Γιώργος Γεωργίουδης

Τα νέα όρια της ελευθερίας

Ο αισιόδοξος κόσμος του Ε' αιώνα θα καταρρεύσει όταν θα εκδηλωθεί η κρίση του αρχαίου κόσμου, όταν οι ήγεμόνες του Φιλίππου θαρρούν να δώσουν με τα όπλα τους τη λύση, όταν ο στρατός του Αλέξανδρου θα ανοίξει την εποχή των αυτοκρατοριών. Τότε θα έρθει και πάλι η Ατομική Φιλοσοφία, με τη διδασκαλία του Επίκουρου, να χαράξει τα νέα όρια της ελευθερίας. Η χάραξη τους περνούσε μέσα από την κριτική της Ατομικής Φιλοσοφίας του Ε' αιώνα. Η Επικούρεια αντίληψη θα θεωρούσε δεσμευτικό της ελευθερίας τον αυστηρά αιτιοκρατούμενο -νομοκρατούμενο- κόσμο του Δημόκριτου και θα εισαγάγει το νέο όρο της «*παρέγκλισης*»: Το άτομο -σωματίδιο της ύλης δεν συναντά πλέον τα άλλα άτομα μέσα από την πτώση του προς ένα κοινό πόλο έλξης, αλλά παρεκκλίνοντας από αυτή τη γραμμή της πτώσης.

Η καινούργια αυτή κοσμική εικόνα έρχεται να καθρεφτίσει τη νέα κοινωνική πραγματικότητα. Καθώς η πόλη-κράτος διαλύεται, το άτομο-πολίτης χάνει την παλιά του λειτουργικότητα. Για να διασωθεί το άτομο και να διασώσει κάποιες από τις αξίες που είχε κατακτήσει ο άνθρωπος, πρέπει να παρεκκλίνει από την πολιτική ζωή. Ο Κήπος του Επίκουρου θα προσφέρει στην ελευθερία το νέο της καταφύγιο και στο άτομο μια νέα κοινότητα τώρα που η παλιά πολιτική κοινότητα χάνεται. Το *λάθε βιώσας* είναι το αίτημα των καιρών.

Πόσο πιστά καθρέφτιζε τη νέα κοινωνική πραγματικότητα η επικούρεια φιλοσοφία θα το δείξει η μεγάλη της εμβέλεια, το γεγονός ότι από τον Κήπο της Αθήνας ξεπήδησε ένα μαζικό κίνημα στα χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Γι αυτό και δεν είναι παράδοξο που ένας άγνωστος φιλόσοφος από μια λησμονημένη πόλη της Μικρασίας, την Οινόανδα, θα εκφράσει μαχητικά το πνεύμα της επικούρειας διδασκαλίας και την αναπόφευκτη πλέον διαφορά της από τη διδασκαλία του Δημόκριτου. Την ύπαρξη αυτού του άγνωστου φιλόσοφου του Β' μ.Χ αιώνα, του Διογένη του Οινόανδα, έφερε στο φως μια επιγραφή στους τοίχους δημόσιου κτιρίου αυτής της πόλης, επιγραφή που ανακαλύφθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα. Γράφει η επιγραφή:

«Αν πιστέψουμε τα όσα είπε ο Δημόκριτος, που διδάσκει πως δεν υπάρχει ελεύθερη κίνηση των ατόμων κι ότι η σύγκρουσή τους γίνεται σύμφωνα με αυστηρή αναγκαιότητα στην κίνησή τους, εμείς θα του πούμε: Δεν γνωρίζεις λοιπόν ότι υπάρχει και ελεύθερη κίνηση των ατόμων, που δεν την βρήκε ο Δημόκριτος, την έφερε όμως στο φως ο Επίκουρος, η *παρεγκλιτική*, που είναι πραγματική όπως αποδεικνύουν τα φαινόμενα» λέει η επιγραφή που λάξεψε στην πέτρα ο Οινόανδρας.

Λίγους αιώνες προτού ο μέγας Παν πεθάνει, η χαραγμένη στην πέτρα επιγραφή της Οινόανδας έρχεται από τα παράλια της Μικρασίας να μας βεβαιώσει πόσο στενά δεμένη με την έννοια της ελευθερίας ήταν η Ατομική Φιλοσοφία σε όλη τη διαδρομή της, από το Δημόκριτο ως τον Επίκουρο και ως τη

Έλλη Παππά

δύση του ελληνικού και του ρωμαϊκού κόσμου. Αν διασωθήκε η έννοια της ελευθερίας ως τους τελευταίους ρωμαϊκούς αιώνες, οφείλεται στην Ατομική Φιλοσοφία του. Με τη διδασκαλία του Επίκουρου, έγινε ένα μαζικό κίνημα που αντιδρούσε μαχητικά στις σκοταδιστικές, δαιμονολητρικές δοξασίες που πλήθαιναν και θόλωναν τις συνειδήσεις σαν την αρρώστια που χτυπάει τα πρόβατα, «άλλος εξ άλλου λαμβάνει την νόσον ως τα πρόβατα» θα μας πει και πάλι ο Οινόανδρας. Η επικούρεια διδασκαλία ήταν αυτή που διέσωσε ότι είχε κατακτήσει η ελεύθερη σκέψη του πολίτη της δημοκρατίας: Την επιστημονική γνώση, που δίδωχνει τις υπερφυσικές δυνάμεις από τον κόσμο και το φόβο από τις ψυχές των ανθρώπων, και με την προσθήκη της *παρέγκλισης* συντηρεί την έννοια της ελευθερίας και τη βεβαιότητα πως το άτομο-πολίτης -ή σωματίδιο- έχει πάντα τη δυνατότητα να σταθεί στο σύμπαν και στο κοινωνικό γίγνεσθαι μέσα στα πηλατιά περιθώρια της «παρέγκλισης» που του παρέχει η αιτιοκρατούμενη αναγκαιότητα, πως ο άνθρωπος μπορεί, και μέσα στις δυσμενέστερες συνθήκες, να γίνεται πρόμαχος της ζωής πολεμώντας τις δυνάμεις του θανάτου με όπλο του τη λυτρωτική δύναμη της γνώσης, δηλαδή της αλήθειας. Κι αυτό είναι που συνδέει την επικούρεια φιλοσοφία με την ιωνική γραμμή της σκέψης και με το Δημόκριτο, κρατώντας στέρεο το νήμα του αρχαίου υλισμού.

Έλλη Παππά

Σπουδή στο θέμα της Ελευθερίας, η έννοια της Ελευθερίας στον προσωκρατικό υλισμό. Εκδ. Φιλίπποτη, 1985. *Τα νέα όρια της ελευθερίας*, σελ. 58-59

Μικρό ημερολόγιο συνόρων του Γκάσμεντ Καπλάνι

Στην αυγή του 20ου αιώνα η Ελλάδα ήταν ακόμη μια πρόσφατα απελευθερωμένη, φτωχή χώρα. Σ' αυτές τις συνθήκες δημιουργήθηκε το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα που ακολουθήθηκε από ένα δεύτερο μετά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο και τον ελληνικό εμφύλιο. Πολλοί Έλληνες συγγραφείς αποτύπωσαν τα προβλήματα που αντιμετώπισαν αυτοί οι μετανάστες και συνέβαλαν με τον τρόπο τους στην αλληλοκατανόηση των λαών.

Ένα από τα πιο γνωστά μυθιστορήματα της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας, το *Συναξάρι Ανδρέα Κορδοπάτη* του Θανάση Βαλτινού, πραγματεύεται τις προσπάθειες ενός νέου στις αρχές του 20ου αιώνα να μεταναστεύσει στις ΗΠΑ και την παρεπόμενη περιπέτειά του (με την αρχαία καθώς και τη νεότερη έννοια). Ένα ακόμη γνωστό μυθιστόρημα –εν μέρει αυτοβιογραφικό– το *Με λένε Στέλιο* του Θοδωρή Καλλιφατίδη, πραγματεύεται τις δυσκολίες ενός Έλληνα μετανάστη στη Σουηδία τη δεκαετία του 60. Ο Καλλιφατίδης έχει γράψει πολλά έργα του στα σουηδικά και είναι πλέον αναγνωρισμένος Σουηδός συγγραφέας τελευταία όμως ξανάρχισε να γράφει ελληνικά και μας έδωσε μερικά πολύ ενδιαφέροντα αυτοβιογραφικά κείμενα («Η Όλγα της αγάπης», «Μια άλλη χώρα έξω απ' το παράθυρό μου») που πραγματεύονται το θέμα της ιθαγένειας ενός συγγραφέα. Πολλοί συγγραφείς ανά τον κόσμο υποστηρίζουν ότι πατρίδα του συγγραφέα είναι η γλώσσα του και κάποιοι ακόμη, όπως ο Ορχάν Παμούκ, διατείνονται ότι είναι η ίδια η γραφή αλλά ο Καλλιφατίδης έχει δηλώσει πρόσφατα ότι πατρίδα του είναι η πατρίδα των παιδιών του. Πιστεύει επίσης ότι το λογοτεχνικό μέλητρο των χωρών θα εξαρτηθεί από του μετανάστες, πρώτης ή δεύτερης γενιάς, συγγραφείς τους.

Ο Γκάσμεντ Καπλάνι, ένας Αλβανός συγγραφέας και δημοσιογράφος που ήρθε στην Ελλάδα το 1991 και γράφει σήμερα στα ελληνικά, στο *Μικρό ημερολόγιο συνόρων* ασχολείται με την ειρηνική εισβολή των Αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα

που είχε ως αποτέλεσμα το πρόσφατο κύμα της ελληνικής ξενοφοβίας. Ο Καπλάνι αφηγείται την ιστορία μιας ομάδας νεαρών Αλβανών που φτάνουν στην Ελλάδα το 1991 πιστεύοντας ότι θα συναντήσουν μια κοινωνία της αφθονίας που θα τους δώσει την ευκαιρία να δραπετεύσουν από τη μιζέρια (οικονομική και πολιτική) της πατρίδας τους.

Στο *Μικρό ημερολόγιο συνόρων* εντυπωσιάζει η ρωμαλέα γλώσσα του Καπλάνι. Επιπλέον ο νοούμενος συγγραφέας σπάει την αφήγησή του στα δύο χρησιμοποιώντας εναλλασσόμενα κεφάλαια: στο ένα μέρος, το μυθοπλαστικό, μαθαίνουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματα ενός νεαρού Αλβανού που έρχεται στην Ελλάδα

και, ξεκινώντας από το μηδέν, έρχεται αντιμέτωπος με τα συναισθήματά του και τις πρωτόγνωρες εμπειρίες του. Ο αναγνώστης αναγνωρίζει τους λόγους που κάνουν κάποιον να θέλει να εγκαταλείψει τη χώρα του, την προπάθειά του –συνήθως μοιραία– να διασχίσει τα σύνορα, τις ανεπιτυχείς προσπάθειες πολλών νέων και την ακόμη χειρότερη μοίρα των νέων γυναικών. Επίσης ανατέμνει τη συνεχή προσπάθεια που πρέπει να καταβάλει κάποιος για να αντιμετωπίσει το νέο περιβάλλον, πόσο μάλλον όταν είναι ξένος. Στην παράλληλη αφήγηση, το ημερολόγιο, αναφέρεται στο παρελθόν, στους λόγους για τους οποίους πολλοί νέοι αποφάσισαν να εγκαταλείψουν το προ του 90 αυταρχικό καθεστώς της Αλβανίας και παρακολουθεί στενά τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους στον δρόμο τους για την Ελλάδα, Γη της Επαγγελίας για πολλούς από αυτούς. Η ιστορία τελειώνει (ή μήπως αρχίζει;) όταν κάποιος από αυτούς τους νεαρούς έχουν τοποθετηθεί σε ένα στρατόπεδο για μετανάστες στη Βόρεια Ελλάδα και περιμένουν να μάθουν τι θα συμβεί στη συνέχεια, έχοντας ήδη αντιληφθεί ότι αυτή η νέα χώρα δεν είναι αυτό που πίστευαν. Οι δύο αφηγήσεις λειτουργούν παραλληλωματικά: οι σκέψεις και οι απόψεις του ημερολογίου φωτίζουν την ιστορία και αντιστρόφως.

Οι κύριοι θεματικοί άξονες του βιβλίου του Καπλάνι είναι ο φόβος, η αποξένωση, ο εκτοπισμός, η ανασφάλεια, η νοσταλγία για την πατρίδα και τα ανάμεικτα συναισθήματα για τον καινούργιο τόπο. Η υπόθεση του μυθιστορήματος γεννά μια μελαγχολία που συχνά υπονομεύεται επιτυχημένα από τις χιουμοριστικές σκηνές, όπως η ιστορία της σύλληψης ενός μουγκού Έλληνα αγρότη του Δημήτρη που καλείται να αποδείξει στις ελληνικές αρχές ότι είναι Έλληνας και όχι Αλβανός.

Ο διάλογος είναι ένας τρόπος να μάθεις για τους ανθρώπους, την κοινωνία τους και τον πολιτισμό τους. Πρόκειται για μια ανταλλαγή ιδεών και συναισθημάτων σε μια προσπάθεια να επιτευχθεί πληρέστερη κατανόηση. Το *Μικρό ημερολόγιο συνόρων* του Καπλάνι, ανοίγει έναν διάλογο με την ελληνική κοινωνία στην οποία ζει σήμερα και η ιστοσελίδα του κατακλύζεται από μηνύματα που τα περισσότερα αντιμετωπίζουν θετικά την προσπάθειά του. Τα τελευταία χρόνια μέσω των μεταναστών συγγραφέων όπως του Τηλέμαχου Κώτσια και του Γκάσμεντ Καπλάνι, μαθαίνουμε να ακούμε και να αντιλαμβανόμαστε τη δυστυχία και τα προβλήματα του «άλλου». Και αυτό είναι ήδη ένα τεράστιο βήμα προς ένα καλύτερο μέλλον...

Λίλυ Εξαρχοπούλου

Μικρό ημερολόγιο συνόρων του Γκάσμεντ Καπλάνι: Ένα πρόσφατο λογοτεχνικό εγχείρημα για την αλληλοκατανόηση των λαών. (μεταφρασμένο απόσπασμα από την εισήγηση στο Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου)

Το κοινό των συγγραφέων

«Ποτέ δεν είναι πιο ενεργός απ' όσο όταν δεν κάνει τίποτα, ποτέ δεν είναι λιγότερο μόνος απ' όσο όταν βρίσκεται με τον εαυτό του».

[Χάνα Άρεντ, *Η Ανθρώπινη Κατάσταση*]

Υπάρχει κάτι υποδόρια οξύμωρο –ή μάλλον ας πω «παράξενο»– στο να γίνεσαι δεκτός σε μια κοινότητα συγγραφέων: η εισδοχή μοιάζει να προϋποθέτει κάποια απάντηση στο ερώτημα τι σημαίνει να είσαι συγγραφέας¹. Κι όμως, οι συγγραφείς γνωρίζουμε πολύ καλά ότι το κατ' εξοχήν υποκείμενο της λογοτεχνίας, η υποστασιακότητα (substantiation), εκείνο που απομένει αφότου αποχωριστούν όλα τα συμβεβηκότα της γραφής (δηλαδή τα κείμενα και η κτητορική επιγραφή του ονόματος στην κορυφή της σελίδας), παραμένει απρόσιτο.

Η καθαρή λογική θα απαιτούσε (και οι συγγραφείς σπανίως παραδέχονται ότι θέλουν να σκέπτονται παράλογα) να ζητούμε για κάθε κατηγορία ενός πράγματος το υποκείμενο που του ανήκει, και αυτού του τελευταίου –που με τη σειρά του είναι και αυτό κατ' ανάγκην κατηγορημα– το υποκείμενό του, και ούτω καθ' εξής, ωστόσο φτάσουμε στο τέρμα (ή έστω όσο μακρύτερα μπορούμε). Συνεπώς, όποιον ορισμό κι αν δώσουμε στο υποκείμενο της γραφής, δεν μπορούμε να τον θεωρούμε a priori ως τελευταίο, και η ίδια η υποστασιακότητα δεν μπορεί ποτέ να νοηθεί τελεισίδικα, όσο βαθιά κι αν εισδύσει η σκέψη μας, ακόμα και αν της αποκαλυπτόταν όλη η φύση. Γιατί η ιδιότυπη λειτουργία του νου μας συνίσταται στο ότι νοεί με κατηγορήματα (χρησιμοποιώντας το ρήμα «είναι»), από τα οποία όμως λείπει πάντοτε το υπερβατικό υποκείμενο. Γι' αυτό όλοι οι τρόποι μέσω των οποίων γνωρίζουμε τα πράγματα της λογοτεχνίας δεν είναι παρά αποτέλεσμα μιας δύναμης της οποίας αγνοούμε την αρχή.

Κι όμως, μέσα στη συνείδηση που έχουμε ως συγγραφείς για τον εαυτό μας μοιάζουμε να κατέχουμε αυτήν την υποστασιακότητα (την πεποίθηση που μας καθιστά συγγραφείς), και μάστιχα να την κατέχουμε από άμεση εποπτεία. Γιατί όλα τα κατηγορήματα της εσωτερικής αίσθησης αναφέρονται στο εγώ, και αυτό το εγώ δεν μπορεί να νοηθεί περαιτέρω ως κατηγορημα κάποιου άλλου υποκειμένου. Για τους συγγραφείς λοιπόν (που στις περισσότερες περιπτώσεις διαθέτουν μια περισταθτική μεταφυσική) τα πράγματα μοιάζουν να σταματούν στον εαυτό μας, σαν να χτυπούσαν πάνω σε έναν τοίχο. Μοιάζει εδώ να δίνεται –μέσω της εμπειρίας του γραψίματος– η πληρότητα στην αναφορά των δεδομένων της γραφής: ό,τι γνωρίζουμε για τη συγγραφή το μαθαίνουμε γράφοντας. Αλλά αυτή η γνώση είναι μάταιη. Γιατί το «συγγραφικό εγώ» δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα αίσθημα ύπαρξης χωρίς την ελάχιστη έννοια, και είναι απλώς παράσταση εκείνου στο οποίο αναφέρεται ο νους. Το «εγώ» που αντιλαμβάνεται ο συγγραφέας γράφοντας δεν είναι παρά μόνο χαρακτηρισμός της εσωτερικής αίσθησης, την οποία δεν μπορούμε να γνω-

ρίσουμε περαιτέρω. Δεν μπορούμε να πούμε τι είναι.

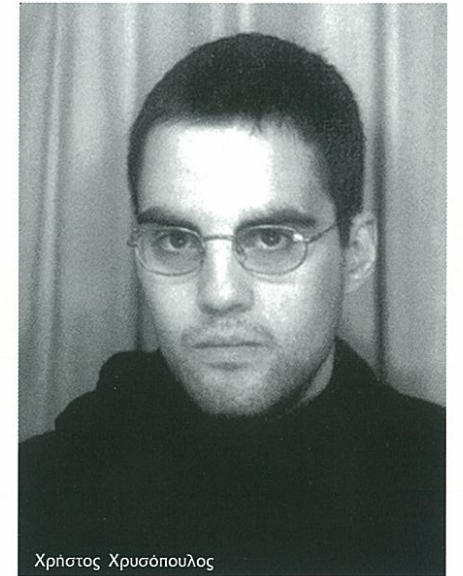
Εντούτοις –προτού ακόμα διαλογιστούμε τι εννοούμε– λέμε χωρίς δισταγμό «είμαι συγγραφέας» και αυτή η ιδέα δίνει αφορμή, μέσω μιας φυσικής παρόρμησης, σε ευλογοφανή επιχειρήματα, παρότι η έννοια του τι σημαίνει να είσαι συγγραφέας (με άλλα λόγια, η απάντηση στο ερώτημα τι είδους αντικείμενο πραγματώνει η λογοτεχνία) παραμένει εντελώς κενή και χωρίς επακόλουθα, επειδή δεν μπορεί να αποδειχτεί η μονιμότητα (ή μάλλον η διάρκεια) που θα της επέτρεπε να υπερβεί τα όρια της πράξης ως ταυτολογίας: συγγραφέας είναι αυτός που γράφει - μόνον όταν γράφει.

Να όμως που επιμένουμε. Κάτι μέσα μας το προστάζει. Σωστά. Αλλά οφείθουμε να αποδεχτούμε τα όριά μας. Να αποδεσμεύσουμε τον εαυτό μας από την απαίτηση να γνωρίζει την υπόσταση των πραγμάτων με καθορισμένο τρόπο. Και ετούτη θα είναι μια κάποια «θεραπεία» για τη μεγαλύτερη μοναξιά του συγγραφέα, που μόνο γράφοντας μπορεί να αντιληφθεί τον εαυτό του, όμως -αλίμονο- αδυνατεί να κοινοποιήσει στους άλλους το περιεχόμενο αυτής της συνείδησης. Και το μόνο που είναι δυνατό για εκείνον είναι να επιστρέφει διαρκώς στη μυθοπλασία.

Δεν μένει, λοιπόν, παρά να εκφράσω ειλικρινά τη χαρά μου που με δεχθήκατε σε αυτήν την κοινότητα. Αν και τόσο λίγα είμαι σε θέση να σας πω για τον εαυτό μου.

Χρήστος Χρυσόπουλος

¹ Και μια απάντηση σε ένα άλλο, διάδοχο, ερώτημα: «Τι είναι αυτό που σε καθιστά συγγραφέα;». Αλλιώς, μια επιλεκτική κοινότητα οφείλει να ορίζει με σαφή κριτήρια ποιες και με ποιες προϋποθέσεις μπορεί να ονομάζεται μέλος της. Με ανθρωπολογικούς όρους, θα μιλούσαμε εδώ για μια «ανθεκτική φυλή» (enduring tribe).

Χρήστος Χρυσόπουλος

Λίλυ Εξαρχοπούλου

Νικόλαος Κάλας

Η περίπτωση του Νικόλαου Κάλας έχει γίνει μια cause celebre –που έχει χωρίσει τους φίλους, οπαδούς, ιδεολόγους, συγγραφείς, φοιτητές, πανεπιστημιακούς σε αντιμαχόμενες, αντιλεγόμενες ερμηνείες. Ο καθένας και ο Κάλας του με κάποια εμμονή και συχνά φανατισμό. Ο τεμαχισμός αυτός δεν είναι τυχαίος. Αφορά κάτι που στην εποχή μας μπορούμε να ονομάσουμε έναν γενικευμένο διαμελισμό, κοινωνικό, ψυχολογικό, διανοητικό, συγκινησιακό, και επιστημονικό, που παρατηρείται σε πλάτειά κλίμακα. Ο Κάλας διαμελισμένος ο ίδιος, σε τρία ή τέσσερα πρόσωπα, έναν ποιητή Νικήτα Ράντο, ένα δοκιμιογράφο Σπιέρο, έναν κριτικό τέχνης, Νικόλαο Κάλας, και έναν θεωρητικό του Υπερρεαλισμού με το ίδιο ψευδώνυμο, και μάλιστα σε τρεις γλώσσες. Ελληνικά, τα πρώτα δοκίμια και η ποίηση, Γαλλικά

η θεωρία, (Εστίες Πυρκαγιάς) και Αγγλικά, μετά από μια αρχικά μεταβατική περίοδο,

δο, κριτικός τέχνης (από το confound the wise και πέρα) με ριζοσπαστικές προκλήσεις.

Η αντίληψη του έργου του είναι επίσης αντιφατική: Είχε αντιπάλους τους παλαμικούς μοντερνιστές, Καραντώνη, Κασιμάτη, είχε φίλους τον Θεοτοκά, τον Παπαζώνη, τον Εμπειρίκο, τον Ελύτη. Τα Νέα Γράμματα ήταν εχθρικά απέναντί του, χρησιμοποιούσε και το όνομά του Νίκος Καλαμάρης για ν' αντικρούσει κάποιον που χαρακτήριζε τα ποιήματά του σαν Υπερρεαλιστικά. Ο τεμαχισμός αυτός έφτανε στα όρια της διάσπασης της προσωπικότητας.

Για το θέμα των ποιημάτων αν ήταν ή όχι Υπερρεαλιστικά: Πιστεύω ότι νόμο τα Γαλλικά του ποιήματα ήταν γνήσια Υπερρεαλιστικά με το κριτήριο το αισθητικό, των Γάλλων ποιητών- και θάπρεπε να είχαν ενσωματωθεί στις γαλλόφωνες ανθολογίες του Υπερρεαλισμού. Αλλιώς, τ' άλλα, τα ελληνικά ήταν είτε θυρικός υποκειμενικός στοχασμός ή σατιρικά. Παραδόξως στα ελληνικά δεν ήταν ποτέ Υπερρεαλιστής, αλλά ριζοσπάστης στοχαστής. Στα Γαλλικά μάλιστα και στα Αγγλικά υπερασπιζόταν τις Υπερρεαλιστικές θέσεις εκ του μακρόθεν, με τα πεζά του.

Τέλος η προσωπικότητά του ήταν πάντοτε αντικοινομορφιστική. Ντυνόταν για την εποχή του μες' την Αθήνα, με υφαντό ροζ πουκάμισο, υφαντό παντελόνι και πάνινες εσπαντρίγες-ένα μυκονιάτικο σύνολο, δεκτό τα καλοκαίρια στα νησιά, αλλά όχι στην Αθήνα. Ο Αντρέας Εμπειρίκος που τον ανησυχούσε η προκλητικότητά του, τον είχε συμβουλήσει να μετριάσει τέτοιες εμφανίσεις που θα μπορούσαν να του έβγαζαν ένα κακό όνομα. Αλλά παραδεχόταν το δικαίωμά του να εμφανίζεται ντυμένος όπως του άρεσε, αν αυτό ήταν που ήθελε. Τότε ακόμα και οι Υπερρεαλιστές, Γάλλοι και Έλληνες, ντύνονταν πολύ συντηρητικά, με πουκάμισα, με κραβάτες, κοστούμια, παλτά και ρεπούμπλικες. Το ίδιο και οι Νταντά που συμμετείχαν, μαζί τους στις εκδηλώσεις. Παρά τις επαναστατικές ιδέες, η εξωτερική εμφάνισή τους δεν ήταν διόλου εκκεντρική ή μποέμ. Μάλιστα θεωρούσαν ότι οι μποέμ ήταν αντίθετοι στην επαναστατική λογική του να αντιτίθεται στους αστούς κυρίως με λόγια και πράξεις, και στο πλαίσιο θεατρικών παραστάσεων, μόνο στη φορεσιά – οπότε η εκκεντρική ενδυμασία ήταν κανόνας αποδεκτός.

Νάνος Βαλαωρίτης
7 Φεβρουαρίου 2007

Λογοτεχνία εκτός

Στις 11 Ιανουαρίου 2007 η Εταιρεία Συγγραφέων διοργάνωσε εκδήλωση-συζήτηση στη Στοά του Βιβλίου με θέμα «Λογοτεχνία εκτός», τίτλος εύγλωττος που παραπέμπει ευθέως στην εξωστρέφεια της λογοτεχνίας, και ομιλητές τους: Κώστα Γεωργουσόπουλο, Εύα Καραϊτίδη, Νίκο Μπακουνάκη και Άρη Πετρόπουλο, με συντονιστή τον πρόεδρο της Εταιρείας Θανάση Βαλτινό. Κάθε ομιλητής έθιξε το ζήτημα από τη δική του πλευρά και οπτική: ο Κ. Γεωργουσόπουλος μίλησε για τις δημόσιες βιβλιοθήκες και τη –βέβαια– ανεπάρκειά τους· η Ε. Καραϊτίδη για τον ρόλο του εκδότη στην παραγωγή, στήριξη και διανομή του λογοτεχνικού βιβλίου· ο Ν. Μπακουνάκης για την προβολή του βιβλίου από τα ΜΜΕ και τη γενικότερη σχέση λογοτεχνίας και μέσων, ενώ ο Α. Πετρόπουλος έριξε το βάρος του στη διάδοση των ηλεκτρονικών μέσων και του Διαδικτύου. Επίσης θίχτηκε το ζήτημα των μεταφράσεων έργων της ελληνικής λογοτεχνίας στο εξωτερικό.

Όπως φαίνεται από μόνη τη θεματική των επιμέρους ομιλητών, ο άξονας που συνέιχε τη συγκεκριμένη εκδήλωση ήταν ο τρόπος με τον οποίο εκτυπώνει το ίχνος της η λογοτεχνία πάνω στην κοινωνία. Αυτή η σχέση, πάντοτε ακανθώδης και αμφίθυμη, είναι μια σχέση αμφίδρομη, σχεδόν κυκλοθυμική. Από τη μία, η λογοτεχνία, το φανταστικό ισοδύναμο της κοινωνίας, αντλεί από την τελευταία, ενώ η κοινωνία, μετασηματισμένη φαντασιακά από τη λογοτεχνία, υποδέχεται το αναστραμμένο είδωλό της έτσι όπως το φιλοτέχνησε η τέχνη του λόγου.

Αυτή λοιπόν η σχέση δεν είναι σταθερή στο πέρασμα του χρόνου. Επηρεάζεται, μεταβάλλεται και διαμορφώνεται ανάλογα με τις πολιτισμικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά, αποκτώντας νέο περιεχόμενο και σχήμα. Αυτό το εκάστοτε περιεχόμενο υπαγορεύει και τους όρους και τους τρόπους με τους οποίους «επικοινωνείται» η λογοτεχνία στο σύνολό της. Επί παραδείγματι, αλλιώς προσλαμβάνεται ένα έργο –ανεξάρτητα από την ποιότητά του– που υπακούει στις νόρμες που επιβάλλει η κυρίαρχη ποιητική και αλλιώς ένα έργο που τις αμφισβητεί. Αρκεί να φέρουμε στο μυαλό μας την περίπτωση Καβάφη και να σκεφτούμε τις τεράστιες δυσκολίες που αντιμετώπισε η πρόσληψή του στην εποχή του. Υπό την έννοια αυτή δεν μπορεί να γίνει λόγος για επιμέρους έργα, καθώς το καθένα ακολουθεί την ιδιοτική του μοίρα, αλλά για μια γενικότερη πολιτική βιβλίου τόσο από την ποιητική, όσο και από τους αρμόδιους φορείς.

Δύσκολα μπορεί να διαφωνήσει κανείς με τα όσα εξέθεσαν οι ομιλητές της εκδήλωσης. Ποιος, π.χ., μπορεί να διαφωνήσει με την πρόταση του Κ. Γεωργουσόπουλου για επέκταση και εύρυθμη λειτουργία των δημοσίων βιβλιοθηκών; Μόνο που σε συνθήκες τερατώδους ανάπτυξης του Διαδικτύου και της ηλεκτρονικής πληροφορίας, ο ρόλος τους είναι, αναγκαστικά, υποβαθμισμένος σε σχέση με αυτόν που ήταν προ εικοσαετίας. Ή, πάλι, ποιος μπορεί να διαφωνήσει με τον κε-

ντρικό ρόλο που παίζει ο εκδότης έτσι όπως τον εξέθεσε η Ε. Καραϊτίδη; Όμως ο ρόλος αυτός έχει αλλάξει ριζικά μέσα σε λίγες δεκαετίες: από τον εμπειροτέχνη, φιλότεχνο εκδότη των περασμένων δεκαετιών έχουμε περάσει ανέκκλητα στις μεγάλες οικονομικές μονάδες με τους πολυάριθμους υπαλλήλους και τους μεγάλους προϋπολογισμούς.

Συνεπώς, παράλληλα με τις κυρίως ειπείν λογοτεχνικές ή θεωρητικές μεταβολές – που αποτελούν μέρος μόνο του όλου συστήματος, όπως είναι η παγίωση της κυρίαρχης ποιητικής ή η ανάδειξη του λογοτεχνικού Κανόνα–, συνυπάρχουν και άλλοι τύποι αλλαγής, με αμιγές πολιτισμικό περιεχόμενο, που δεν εφάπτονται με το λογοτεχνικό σύστημα, επηρεάζουν όμως αποφασιστικά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το τελευταίο και, τελικά, συνδιαμορφώνουν ολόκληρο το πολιτισμικό πλέγμα της εποχής μας.

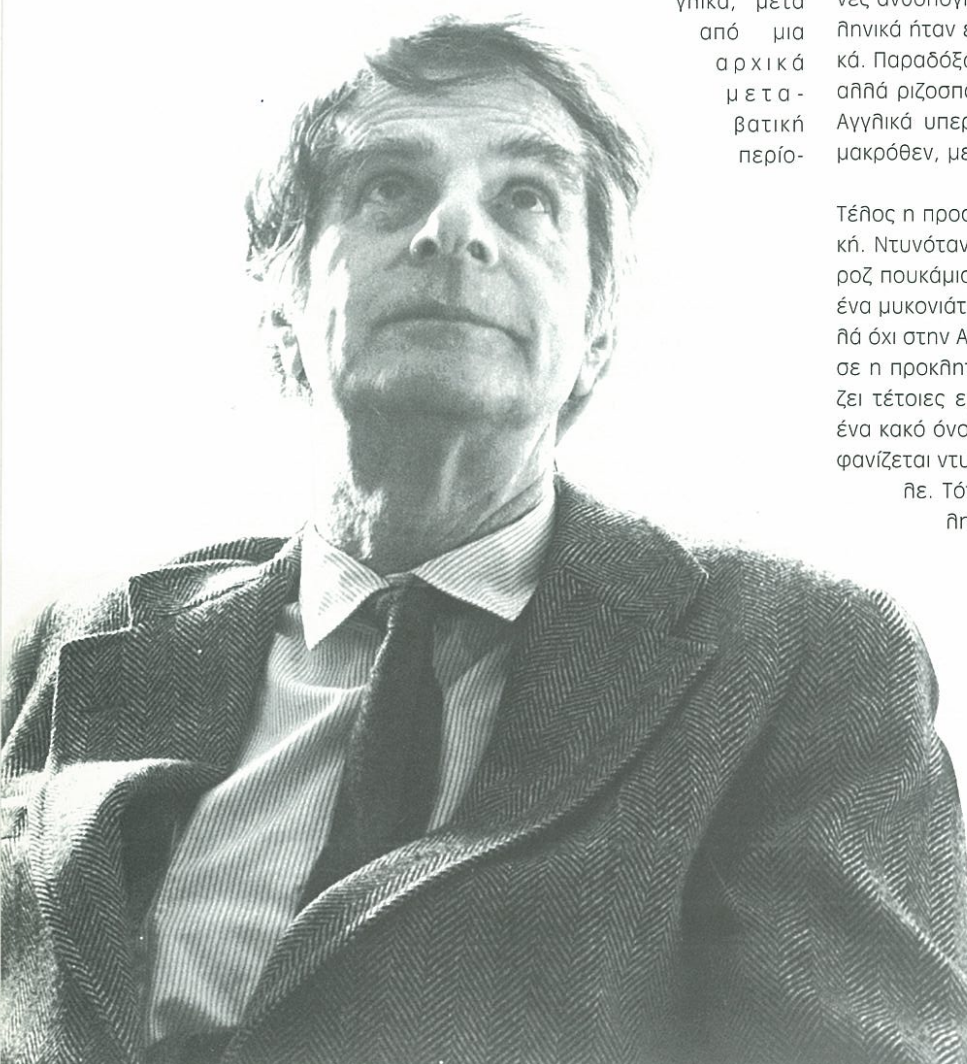
Η Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων είναι ένας θεσμικός φορέας που, πιστεύουμε, έχει έναν κρίσιμο ρόλο να παίζει μέσα σε αυτό το νέο πολιτισμικό περιβάλλον, όπως το διαμορφώνουν ενδολογοτεχνικοί, εξωλογοτεχνικοί και γενικότεροι πολιτισμικοί όροι. Π.χ., τα ζητήματα που έθιξαν ο Ν. Μπακουνάκης (για την υποδοχή του βιβλίου από τα ΜΜΕ) ή ο Α. Πετρόπουλος (για την ανάπτυξη του Διαδικτύου και, γενικότερα, των νέων τεχνολογιών) απαιτούν νέα επεξεργασία και χειρισμούς εκ μέρους της Εταιρείας μας. Το ίδιο ισχύει και για τα υπόλοιπα ζητήματα που συνδέονται με την προβολή της λογοτεχνίας ως επιμέρους πολιτισμικού συστήματος πάνω στο σώμα της κοινωνίας.

Η Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων βρίσκεται μπροστά σε μια νέα πρόκληση, που τη στοιχειοθετούν οι καινοφανείς πολιτισμικοί όροι που έχουν επιβληθεί στη σύγχρονη, πολυσύνθετη και πολυμερής, κοινωνική πραγματικότητα. «Λογοτεχνία εκτός» λοιπόν, αλλά εκτός των παλαιών συνθηκών υπό τις οποίες αυτή παραγόταν και προβαλλόταν στο κοινωνικό σώμα, στο εξωτερικό, οπουδήποτε. Χωρίς να απεμπολεί τα χαρακτηριστικά που απέκτησε στην ήδη 26χρονη πορεία της (πνευματικότητα, κοινωνική ευαισθησία, δημιουργικότητα), τα οποία της έχουν προσδώσει ένα αδιαμφισβήτητο κύρος, θα πρέπει να αποκτήσει και άλλα, νέα, που θα της επιτρέψουν να αποτελέσει έναν πόλο αντίστασης στην πολιτισμική ισοπέδωση των καιρών μας.

Γιώργος Ξενάριος

Φαύνος με κλάδους, 1948

Η ποιητική μας παραγωγή

Και η χρονιά που μας πέρασε, το 2006, οι ποιητές της εταιρείας μας πλούτισαν την ποιητική μας κληρονομιά με ποίηση από εξαιρετική έως αριστουργηματική σε ποιότητα, παρά την επίσης ικανή ποσοτική της παραγωγή, αν όχι και γι' αυτό ακριβώς. Ας σημειώσουμε, ότι πάνω από το ένα τρίτο των μελών μας είναι ποιητές/τριες, ή και ποιητές/τριες, που υπηρετούν και τα άλλα είδη του λογοτεχνικού λόγου.

Στα δείγματα, έστω και μικρά, που καταχωρούμε στις σελίδες αυτού του μικρού «ενημερωτικού Δελτίου», «του λόγου το αληθές».*

Καθισμένος μουσικός, 1950-51

Κι άξαφνα η μπάντα σταματά,
οι εικόνες σβήνουν.

Με παφλασμούς κι αφρούς,
σα βαθυσκάφος, το πάλλο καταδύεται
στο βυθό του.

Κι οι μουσικοί
σε στάση προσοχής
βυθίζονται κι αυτοί στο υγρό σκοτάδι.

Κανένα φως, κανένας ήχος πια.

Τίποτα και ποτέ δεν έχει υπάρξει.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ
Θίασος στην εξέδρα
«Γαβριηλίδης», 2006

ΑΠΟ ΕΔΩ ΚΑΙ ΠΕΡΑ

Δεν θα βάζουμε πια θαυμαστικά
ούτε μαύρα γυαλιά στα επιφωνήματα
ούτε περισπωμένες στα στεντόρεια
δίφθογγα μα ούτε οξειές
και κόμματα στα προσκόμματα
μήτε στη θάλασσα θα δαψιλεύουμε
άνυδρα και γραφικά νησιά

ΝΑΝΟΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ
Το ξανανοιγμένο κουτί της Πανδώρας
«Άγκυρα», 2006

ΠΙΣΤΕΨΕ ΜΕ

Σιντεφένιο πρωινό,
παρατημένος εξάντας
σινιάλα αναχωρήσεων
ό,τι θέλει ο άνεμος
σήματα επιστροφής
ένα κουβάρι επιθυμίες·

γύρω σου δεντρομολιόχες
ένα μαντείο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΗΣ
Λεπτομέρειες Κόσμων
«Ύψιθον», 2006

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ

Κι αν τίποτα δεν ακούστηκε
η ηέξη θα φέρει τα δώρα των μάγων.
Έτσι είναι εδώ η παρασημαντική της ηήθης.
Τα χρώματα περπατούν κι όλης πάνω στα νερά.
Βυθούς χαρτογραφώντας,
Ξαναρχίζει το ταξίδι του κι ο ναυαγός.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΗΣ
Φωνήεντα Δέντρα
«Γαβριηλίδης», 2006

ΤΥΛΙΓΜΕΝΗ ΣΤΗ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ ΤΗΣ

Υπέροχη μες στη μελαγχολία της
κρατούσε ένα μαντίλι και τ' ανέμιζε,
κρατούσε ένα μαντίλι και σκουπίζονταν
κρατούσε την καρδιά μου κι ονειρεύονταν.
Κι άφησε το μαντίλι που σκουπίζονταν,
να πέσει στην καρδιά μου που ονειρεύονταν.
Και πήρε πίσω το μαντίλι και το φόρεσε
και θέλησε να κηάψει μα δεν μπόρεσε.

ΝΙΚΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ
Και στρεβλές ρίμες,
«Κώδικας», 2006

Γιατί ποιος ήταν αυτός που με φώναζε
γύρω από τους ωροδείκτες της ανάμνησης
χωρίς να με θυμάται

Όσπου έσπασε το κεφάλι της κούκλας
έπεσε κάτω στο πάτωμα του τραίνου ταξίδευα
δε ξέρω πού
την ώρα που κοιτάζα στο χέρι μου αυτή
την περίφημη γραμμή της ζωή

ΖΕΦΗ ΔΑΡΑΚΗ
Ο απέναντι χρόνος
«Νεφέλη», 2006

*
Οι χαμηλές ομιλίες στα τρένα
χρυσάφι για το μέλλον.

*
Οι ανθισμένες αμυγδαλιές του Φεβρουαρίου
και τα ζεστά κάστανα των φιλιών σου.

*
Θυμάσαι όταν το σώμα σου
ήταν ένα μάτι και με κοιτούσε;

*
Όταν ανεβαίνει η στάθμη του νερού,
η αγάπη μου σκουπιδάκι φτάνει στον ουρανό.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ
Δευτερόλεπτα του φόβου
«Κέδρος», 2006

ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ ΦΩΣ

Στο τέλος της βροχής
ακολουθεί πάντα το βρέφος φως,
που αρχίζει τα σώματα.
Όποιος προλάβει τότε ν' αγαπήσει,
γίνεται ποτάμι και τρέχει ουρανό.
Αγέραστο το φως
κυλάει σ' ό,τι άρχισε,
θυμάται ό,τι θα φωτίσει
και σένα που αγάπησα σε θέλει για χαρά μου.

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Απ' το μισό παράθυρο
«Μεταίχμιο», 2006

ΣΩΠΑΙΝΩ

Σωπαίνω,
και η συνήθεια αυτή
με φέρνει ως το θάνατο,
εκεί που δοκιμάζονται
φτερά και γλήροι,
ως τη βαθιά χαρά του επιφωνήματος

καθώς πιέζει ο άνεμος
τις αμαρτίες της καρδιάς,

να βγάθουνε αφρούς τα λόγια.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΑΣΚΑΡΗΣ
Απόγευμα προς βράδυ
«Γαβριηλίδης», 2006

ΧΡΟΝΟΣ

Κάθε άνθρωπος πρέπει να 'χει το σπίτι του
Μια γριά ζαρωμένη μητέρα
Στην αγκαλιά της γίνεται αιώνιος νοικοκύρης
Στα σβησμένα μάτια της λατρεύει το φως του
Από το μαρμαρό της αναθρώσκει η αγία νεότης
Ο καρπός στα χέρια της λάμπει κοφτερά
Τα φυτά απ'τα κρεμασμένα σάβια της φυτρώνουν
Και το ξεδοντιασμένο στόμα της ψάλλει το εν υψίστοις.

ΜΑΡΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ - ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ
Σεντόνια της αγρύπνιας
«Μεταίχμιο», 2006

Οι μέρες που περνάνε,
χορός από γυναίκες γηρασμένες
με φαιούς χιτώνες,
να νουουρίζουνε θεές που έχουν πεθάνει.

Τρίζουν τα έπιπλα
κι αηλιάζουν πόδι
βλήνοντας
την ακινησία τη δική μας.

Κάποτε άνθιζε εδώ ένα μαισωλείο.
Κάποτε ρήτορες μουγκοί συνάρπαζαν τα πλήθη
και πόρνοι δίδασκαν τη Βίβλο.
Τώρα δεν γίνεται ούτε αυτό.

ΤΑΚΗΣ ΜΕΝΔΡΑΚΟΣ,
Τα τετράστιχα της τρελής ανέμης,
«Άγρα», 2006

Μινώταυρος 1933

ΜΕΡΕΣ

Δεν είναι οι μέρες που θα 'ρθούν τις άλλες τρέμω
Που ήρθαν και θρονιάστηκαν την αίγλη επετείων
διεκδικώντας

Αυτές που δεν βολεύτηκαν ανάμεσα στο χθες και
στο αύριο

Δεν χώρεσαν στο ημερήσιο σώμα τους
Το φως και το σκοτάδι τους δεν έλιωσε
Μες στην διάρκεια της ταφής τους.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Το μαύρο κουμπί
«Κέδρος», 2006

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΛΕΩ

το παρόν λέω, είναι
η αυταπάτη ενός καλώς τακτοποιημένου παρελθόντος.
Κι όμως, όταν σπκώνομαι να κόψω στα δυο
με το σπαθί τη φοβερή πλεκτάνη, φοράω
ανάποδα τις παντόφλες, και οι τελευταίες
σταγόνες μου πέφτουν πάντα έξω από τη λεκάνη.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΠΑΣΤΑΚΑΣ
Η μάθηση της αναπνοής...
«Μελάνι», 2006

* Αμοντάριστα πλάνα του ασυνάρτητου κόσμου
ειν' οι μέρες κι οι νύχτες της πορείας μας, φως μου.
Αμοντάριστα πλάνα στην οθόνη του νου
σαν παλιό συνεργείο οι σκουριές του ουρανού.

* Είμαστε κάτι παράτονες αισθήσεις.
Κάτι σκόρπιες μηχανές μες το αχανές.

* Φτερά του κόκορα στον άνεμο οι κομπασμοί μας.

* Παραείναι κοντά στην άβυσσο το γέλιο σου. Εκείνο
το κυματιστό χάος με δόντια. Ετούτο το χορτάτο βάραθρο
με γελαστή λιτάνευση.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΠΡΑΤΙΚΑΚΗΣ
Ο μεγάλος ξενώνας
«Μεταίχμιο», 2006

Ξαπλωμένο γυμνό και άντρας που παίζει κιθάρα, 1970

ΨΕΥΔΩΝΥΜΑ

Κυκλοφορούμε με ψευδώνυμα
οι εποχές είναι δύσκολες
και πρέπει να προσέχουμε

οι συνομιλίες καταγράφονται
και είναι της μόδας ο εθισμός
στην κτηνωδία και στην απληστία

φυλλαγόμαστε κι έχουμε αλλιάξει
τα ονόματά μας, ο Μανώλης
έγινε Μανόλης, ο Χάρης Χάρης

ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΩΤΗΣ
Αυτοβιογραφία ενός στόχου
«Κέδρος», 2006

ΜΕΤΑΣΤΑΣΗ 4ου ΑΙΩΝΟΣ μ.Χ.

Στη μνήμη του αδελφού μου Ανδρέα

Μπροστά στο σήμα στέκεις του Απολλωνίου
που το θεό, τον πιο οικείο, ξένοι,
τον πιο γοργοεπήκοο, η ψυχή του
προσκέφαλο έχει. Ευσέβιος ο πατήρ του
κι ο αδελφός του Πολυχρόνιος, που τον πήρε
στης Ίσιδος μια μέρα το ναό
κάποιο να δούνε θάμα της. Και όντως
το θαύμα εγένετο, καθότι χριστιανός
στον κόσμο τον απάνω έχει γυρίσει.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ
Κυδώνιον Μήλον
«Άγρα», 2006

ΝΑΥΑΓΙΟ, ΠΑΡΑ ΘΙΝ' ΑΛΟΣ
Ανοιχτά μας φουντάρουνε

Κατά κύματα προχωρεί η Ζωή
Κατά ώσεις
Σώζει

Ώσπου λίγη χειμέρια γαλήνη να βρεις
Ναυαγός λιπόθυμος και σωσμένος
Του αγνώστου στη γη

Στην υγρή αμμουδιά του θανάτου

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
Ψηφία και ψηφίδες
«Μεταίχμιο», 2006

ΣΥΝΤΑΞΗ

Με τα πρώτα συμπτώματα της άνοιξης
Καταφθάνουν οι συνταξιούχοι
Στην πλάσα ντε Άρμας του Σαντιάγο της Χιλής
Και κάθονται στους σιδερένιους πάγκους
Με το 'να πόδι πάνω στ' άλλο
Για να χαρούν τον διάφανο αέρα
Κάτω από μια βροχή γκρίζων περιστεριών.
(...)

Οι συνταξιούχοι είναι για τα περισσότερία
'Ό.τι οι κροκόδειλοι για τους αγέλιους.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΧΙΟΝΗΣ
Όντα και μη Όντα
«Γαβριηλίδης», 2006

ΤΟ ΠΩΣ

Το πώς πες μου
Ρόδο
Το πώς;
Να θαμπυρίζει η νύχτα
Σιγή
Και να με κράζει η γη
Το πώς;
Να 'μια Κανένας και Θεός
Το πώς πες μου
Θρόισμα του ανέμου

Φαύνος, 1951

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ
Κίτρινη ακόνη
«Κέδρος», 2006

Οι ποιητικές συλλογές των μελών μας που εκδόθηκαν το 2006

Ορέστης Αλεξάκης	Θιάσος στην εξέδρα	«Γαβριηλίδης», 2006
Νάνος Βαθαωρίτης	Το ξανανοιγμένο κουτί της Πανδώρας	«Άγκυρα», 2006
Γιώργος Βένης	Λεπτομέρειες Κόσμων	«Υψιπύον», 2006
Γιώργος Γεωργούσης,	Φωνήεντα Δέντρα,	«Γαβριηλίδης», 2006
Νίκος Γρηγοριάδης	Και στρεβλές ρίμες	«Κώδικας», 2006
Ζέφη Δαράκη	Ο απέναντι χρόνος	«Νεφέλη», 2006
Διονύσης Καρατζάς	Απ' το μισό παράθυρο	«Μεταίχμιο», 2006
Μαρία Κέντρου - Αγαθοπούλου	Σεντόνια της αγρύπνιας	«Μεταίχμιο», 2006
Γιάννης Κοντός	Δευτερόληπτα του φόβου	«Κέδρος», 2006
Χρίστος Λάσκαρης	Απόγευμα προς βράδυ	«Γαβριηλίδης», 2006
Τάκης Μενδράκος	Τα τετράστιχα της τρελής ανέμης	«Άγρα», 2006
Κώστας Παπαγεωργίου	Το μαύρο κουμπί	«Κέδρος», 2006
Σωτήρης Παστάκας	Η μάθηση της αναπνοής...	«Μελάνι», 2006
Μανώλης Πρατικάκης	Ο μεγάλος ξενώνας	«Μεταίχμιο», 2006
Ντίνος Σιώτης	Αυτοβιογραφία ενός στόχου	«Κέδρος», 2006
Κυριάκος Χαραλαμπίδης	Κυδώνιον Μήλον	«Άγρα», 2006
Θανάσης Χατζόπουλος	Ψηφία και ψηφίδες	«Μεταίχμιο», 2006
Αργύρης Χιόνης	Όντα και μη Όντα	«Γαβριηλίδης», 2006
Αργύρης Χιόνης	Η φωνή της σιωπής, Ποιήματα 1966-2000	«Γαβριηλίδης», 2006
Τημέμαχος Χυτήρης	Κίτρινη ακόνη	«Κέδρος», 2006
Αντ. Φωστιέρης - Θαν. Νιάρχος	Ποίηση για την Ποίηση	«Καστανιώτης», 2006

* Τις πάρα πάνω ποιητικές συλλογές των μελών μας, τις ανικνεύσαμε από διάφορες προσιτές σ' εμάς δημοσιεύσεις, παρουσιάσεις, Εκδοτικούς Οίκους κλπ. Δεν αποκλείεται να έχουν παραλειφθεί και κάποιες άλλες. Για να μη γίνεται αυτό, αλλά και για να επανέλθουμε στο επόμενο τεύχος για τις τυχόν τωρινές παραλήψεις, παρακαλούμε να αποστέλλονται στα γραφεία της Εταιρείας, γι' αυτόν και για άλλους λόγους, τα βιβλία ή έστω η πληροφόρηση για την έκδοση κάθε βιβλίων των μελών μας.

Μέλη μας στις Φυλακές Κορυδαλλού

Δευτέρα 27 Νοεμβρίου 2006

Στη λεωφόρο Β. Σοφίας, τρεις το απόγευμα, συναντηθήκαμε με τον Αντώνη Σκιαθά για να πάμε στις φυλακές Κορυδαλλού. Ήταν η ώρα της αλληλαγής και τα ταξί δεν μας έπαιρναν. Πάνω από μισή ώρα τεντώναμε το δεξί μας και φωνάζαμε «Στον Κορυδαλλό!» Μια νέα έτρεξε σβέλτα, μπήκε μπροστά μας, μας πήρε το μόνο ταξί που σταμάτησε.

Τέλος με καθυστέρηση φθάσαμε στις αντρικές φυλακές Κορυδαλλού. Μια ουρά γυναικών πήρε το μάτι μου αριστερά, κρατούσαν σακούλες δέματα, τσάντες και περίμεναν, Εμάς μας περίμενε ο Νίκος Κουλιούρης, εγκληματολόγος, μ' ένα χαμόγελο υποδοχής. Αφήσαμε τις ταυτότητές μας και προχωρήσαμε. Μας οδήγησε στο γραφείο του. Εκεί βρήκαμε και την Αγγελική Στρατηγοπούλου. Ο Νίκος Κουλιούρης μας πληροφόρησε ότι από 2.000 κρατούμενους, πάνω από χίλιοι αλληλοδοποι, θα έρθουν 25. Μια επιλογή που έγινε βάσει της κίνησης στην βιβλιοθήκη ποιοι δηλαδή διαβάζουν και ενδιαφέρονται για τα βιβλία.

Νιώθαμε και οι τρεις κάπως. Εμένα είχαν παγώσει τα χέρια μου. Οι άλλοι είχαν σφιγμένα στο στομάχι. Μας οδήγησε, μέσα από πόρτες σιδερένιες που άνοιξαν

τικός, κατηχητής ή παρουσιαστής στην τηλεόραση. Η απόσταση ανάμεσά μας μίκρυνε και να η διέγερση του χρόνου ως εκ θαύματος!

Ο ίδιος διηγήθηκε μια σκηνή συμπλοκής μέσα στο κελί ακραίας αγριότητας, με αίματα και βία πρωτοφανή, που ομοιολογώ δεν την κατέγραψα στις λεπτομέρειες γιατί ακόμα και στο σινεμά γυρίζω αλλού το κεφάλι. Αργότερα μου είπε ότι διαβάζει Νίτσε και Βίλχελμ Ράικ.

Άνοιξε έτσι το διάστημα για μια επικοινωνία απ' αυτές που μας λείπουν στον έξω «ελεύθερο» επικοινωνιακό βίο μας. Κατάλαβα εκεί μέσα πόσο πιο άμεσα και ελεύθερα μιλάει ένας κατάδικος ή υπόδικος από εμάς που αγωνιζόμαστε κάθε στιγμή να κερδίσουμε την αναγνώριση και την αποδοχή του «άλλου» με τα γνωστά τερτίπια και τεχνάσματα, εθισμένοι συνένοχοι στη συντήρηση μιας νεκρής επικοινωνίας «διαγωγής κοσμοστάτης».

Ένας παιδί με κόκκινη μπλούζα ρώτησε: «Είμαστε εδώ για να τιμωρηθούμε ή για να σωφρονισθούμε;» Και ένας άλλος με ογουρά μαλλιά και τρυφερό βλέμμα είπε: «Την πρώτη φορά με πιάσανε για 640 γραμμάρια χασίσι. Όταν βγήκα με ξαναπιάσανε με 67 κιλά! Με τόσα που μαθαίνω εδώ μέσα δεν ξέρω πως θα είμαι όταν θα ξαναβγώ».

«Τα πάντα πωλούνται και αγοράζονται εδώ. Το πιο μεγάλο παζάρι. Από τις τηλεκάρτες μέχρι τα ναρκωτικά μέχρι τις φιλίες.»

Ένας με υψωμένο χέρι κουνούσε έξι ταχυδρομημένα γράμματα που του είχαν επιστραφεί. Δεν επιτρέπεται η αλληλογραφία από φυλακή σε φυλακή. Ήταν γράμματα προς την αρραβωνιαστικιά του στις φυλακές γυναικών απέναντι. «Εμείς είμαστε στα ναρκωτικά, δεν πειράζουμε τους άλλους, τον εαυτό μας καταστρέφουμε».

Διευκρινίστηκε στη συνέχεια ότι τα γράμματα έφυγαν από τις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού, αλλά επιστράφηκαν από τις γυναικείες. «Η κοπέλα που δεν έλαβε τα γράμματα έκανε απόπειρα αυτοκτονίας», μας είπε.

Αλληλογραφία. Ένα είδος γραφής υπό εξαφάνιση, συμφωνήσαμε.

Τέλος είπαμε κι εμείς, πως η ελευθερία δεν χαρίζεται ούτε μέσα ούτε έξω από τις φυλακές, αλλά κατακτάται κάθε στιγμή, είπαμε ότι όλοι κάπου είμαστε έγκλειστοι και συνεχώς ψάχνουμε το κλειδί και δεν τους διαβάσαμε τίποτα απ' όσα έχουμε γράψει. Όταν ρώτησα αν θέλουν να αναφέρω κάτι στο σημειώμά μου, ένα αίτημά τους, κάποιος είπε: Δικαιοσύνη! κι οι άλλοι επιδοκίμασαν σιωπηλά.

Τα βιβλία που κουβαλούσαμε μας τα ζήτησαν οι ίδιοι. Έτσι δεν τα δώσαμε για τη βιβλιοθήκη των φυλακών, αλλά τα χαρίσαμε ονομαστικά στον καθένα.

Τρίτη 28 Νοεμβρίου 2006

Οι 30 αυτοί κρατούμενοι προσκαλούνται ονομαστικά, με κριτήριο είτε (στις πρώτες 6 συναντήσεις) τις τυχαίες ομαδοποιήσεις που προκύπτουν απ'τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες και εργασίες των φυλακών, είτε (στις δυο τελευταίες συναντήσεις) με κριτήριο τη συχνότητα επισκέψεών τους στη βιβλιοθήκη των φυλακών (ιδανιστική βιβλιοθήκη με 5,000 τίτλους).

Η συμμετοχή είναι προαιρετική και απ' τους 30 παρουσιάστηκαν τελικά οι 11. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι όλοι τους είχαν κάποιο βασικό ενδιαφέρον γύρω απ' το βιβλίο, όμως δεν ήταν «ομάδα» μεταξύ τους, με την έννοια ότι προέρχονταν από διαφορετικές πτέρυγες και δεν γνώριζαν ο ένας τον άλλον.

Σε όλη τη διάρκεια της συνάντησης βρισκόταν μέσα και ένας φρουρός.

Γενικές εντυπώσεις

Η αίσθησή μου είναι ότι πήγε καλά. Έγινε μια ελεύθερη συζήτηση σε καλό κλίμα, με ζωηρή συμμετοχή των μισών περίπου παρευρισκόμενων. Δεν υπήρχε επιθετικότητα από μέρους τους, παρόλο που αυτό μας είχε τονιστεί σαν ένα πιθανό ενδεχόμενο. Μπορώ να πω ότι εντυπωσιάστηκα από τη συμμετοχή τους και το επίπεδο των ερωτήσεων και παρατηρήσεων που ακούστηκαν. Ακόμα κι αυτοί που δεν άνοιξαν το στόμα τους, παρακολουθούσαν με άκρα προσήλιωση και ενδιαφέρον πιστεύω. Εγώ πάντως πέρασα καλά και νομίζω πως κι οι δυο μας ήμασταν άμεσοι και χαλαροί, χάρη κυρίως στο καταπληκτικό ταλέντο επικοινωνίας του συναδέλφου μου – σίγουρα δε θα ήταν το ίδιο αν πήγαινα μόνη μου, σε αντρικές φυλακές, ή έστω με άντρα συνάδερφο λιγότερο άνετο απ' το Μάνο.

Παρά το καλό κλίμα και την ενδιαφέρουσα συζήτηση που κράτησε μιάμιση ώρα περίπου (και θα άντεχε να κρατήσει και ακόμα περισσότερο ίσως), μου ήταν αρκετά δύσκολο εκ των υστέρων να θυμηθώ τι ακριβώς είπαμε. Έχω την αίσθηση ότι η συζήτηση ήταν αρκετά θεωρητική τελικά, λιγάκι στον αέρα, σαν να συζητούσαμε άλλα πράγματα στην επιφάνεια, ενώ από κάτω υπήρχε και ένα δεύτερο επίπεδο – πράγματα που δεν χίτηκαν ποτέ ανοικτά, αλλά παρόλα αυτά υπήρχαν, τους έκαιγαν και έμμεσα αυτά συζητούσαμε.

Πιο συγκεκριμένα

Κυρίαρχη σ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης ήταν νομίζω η ανάγκη τους για επιβεβαίωση και μια ιδιαίτερα έντονη αγωνία να εκμαιεύσουν από μας το πώς τους βλέπουμε, αν είμαστε σε θέση να τους δούμε σαν ανθρώπους με αξία, συναισθήματα και περιεχόμενο, πέρα από στερεότυπα και προκαταλήψεις.

Έτσι, ενώ σ' ένα πρώτο επίπεδο θα μπορούσαμε να πούμε πως η συζήτηση, μετά από μια σύντομη αυτοπροσείσά μας, εξελίχθηκε σε τρεις βασικές θεματικές-φάσεις, *1α. ο συγγραφέας, το γράψιμο, ο αναγνώστης / β. η μη-ζωή του να είσαι φυλακισμένος, δικαιοσύνη και δικαστικό σύστημα / γ. «ανάκριση» πιο εστιασμένη σ' εμάς ως άτομα-συγγραφείς* όμως, κάτω από τις συχνά μπερδεμένες ερωτήσεις και τοποθετήσεις των κρατούμενων, διέκρινες κι ένα δεύτερο, καθόλου μπερδεμένο, βαθύτερο μέλημά τους.

Για παράδειγμα:

- Σχόλια και ερωτήσεις για το πώς και γιατί γράφει ο συγγραφέας – αν ταυτίζεται με τους ήρωές του, τους καλούς και τους κακούς, αν αφήνει τους ήρωές του να τον οδηγούν, αν κατανοεί την ουσιαστική ρευστότητα των πραγμάτων όπου δεν υπάρχει μαύρο ή άσπρο – βαθύτερα ίσως διερευνούσαν το κατά πόσον μπορούν να μας εμπιστευτούν, αν είμαστε άνθρωποι ανοιχτοί, αν μπορούμε να μπούμε στη θέση τους χωρίς να τους κρίνουμε.
- Ερωτήσεις για το κατά πόσον ο συγγραφέας εκφράζει μέσα απ' το γράψιμό του τα συναισθήματά του και την προσωπική του αλήθεια (που αυτήν αναζητά και ο αναγνώστης), αν ο συγγραφέας είναι ο αντικομφορμιστής που μπορεί να αλλοιάξει τον κόσμο – σ' ένα δεύτερο επίπεδο πιθανόν να ρωτούσαν: «γιατί να σας εμπιστευτούμε τελικά, τι έχουμε να κερδίσουμε από μια συνομιλία μαζί σας;»
- Μια φαινομενικά θεωρητική και αρκετά ασαφής ερώτηση: «πείτε μας για τα Νόμπελ στη λογοτεχνία» (ή κάτι τέτοιο) ακούμπησε μέσα απ' τη συζήτηση θέματα αναγνώρισης και δίκαιης ή άδικης αντιμετώπισης από την κοινωνία, το πώς επηρεάζει αυτό την πορεία σου, τα δικαιολογημένα συναισθήματα πίκρας μπροστά στο άδικο, αλλά ότι τελικά ο καθένας γράφει/δημιουργεί/ενεργεί με γνώμονα τον εαυτό του.
- Επίσης, πολλά σχόλια για το τι γράφουν ή διαβάζουν οι ίδιοι, καθώς και αναφορές τους σε άλλους συγγραφείς ή εγκυκλοπαιδικές γνώσεις που τεκμηριώναν την άποψή τους, εκφράζαν φανερά την αγωνία τους να μας δείξουν ότι είναι άνθρωποι με γνώσεις και προβληματισμούς, με εσωτερικό πλούτο και αξία όπως ο οποιοσδήποτε ελεύθερος άνθρωπος.

Αξίζει νομίζω συμπερασματικά να αναφέρω ότι στο κλείσιμο της συνάντησης – αφού πια η συζήτηση είχε προχωρήσει σε χίλια θέματα, αφού είχαν θίξει εξ απαλών ονύχων την εμπειρία της φυλακής, το σοκ της προσαρμογής και τα παράπονά τους με το δικαστικό σύστημα, αφού ξαναγύρισαν μετά με ιουίμορ σ' εμάς λέγοντας «τώρα είναι σειρά μας να σας ανακρίνουμε» και μας έβαλαν να διαβάσουμε ένα απόσπασμα απ' τη δουλειά μας, το οποίο και σχολίασαν – τελευταία ερώτηση, κάπως ξεκάρφωτη φαινομενικά, αρκετά διστακτική και κακοδιατυπωμένη, ήταν: «Πώς μας βλέπετε;... δηλαδή εμάς όλους εδώ, τους φυλακισμένους, πώς ακριβώς...»

Έτσι, στο τέλος, έφτασε να εκφραστεί ανοικτά το υπόγειο νήμα και η ουσία μιας συζήτησης που σ' όλη τη διάρκειά της κινήθηκε ποτέ προσεκτικά και διερευνητικά προς την τελική επιβεβαίωση και κατακλιείδα. Ότι δηλαδή: «Δεν είμαστε μια απρόσωπη κατηγορία 'φυλακισμένων', είμαστε άτομα, με τη δική μας ιστορία και προσωπική διαδρομή ο καθένας, είμαστε σκεπτόμενοι άνθρωποι, ίσως και περισσότερο σκεπτόμενοι απ' όταν ήμασταν ελεύθεροι, που κάνουμε έναν ανοικτό διάλογο με άλλα σκεπτόμενα άτομα.»

Τατιάνα Αβέρωφ, Μάνος Κοντοβλέων

Τρίτη 28 Νοεμβρίου 2006, ώρα 4.30- 6.00 μ.μ

Φαύνοι και κατσικά, 1959

και διαδρόμους με αφίσες τράβηξε την προσοχή μου μία που έγραφε Μοντιλιάνι σε μια άδεια αίθουσα σαν σχολείου έμοιαζε. Σε λίγο μπήκαν και κάθισαν οι κρατούμενοι.

Πίσω τους δύο έντοθοι.

Κοιταχτήκαμε για μια στιγμή.

Κάποιος από τους κρατούμενους είπε: «Μη μας φοβάσθε δεν είμαστε οι κακοί». Γελήσαμε όλοι κι εμείς είπαμε αυτοπαρουσιαζόμενοι, ο καθένας με τον τρόπο του, «Ούτε εμείς είμαστε οι καλοί. Μη βλέπετε που καθόμαστε έτσι απέναντι». «Τι θέλητε να μάθετε από μας», άρχισε ένας νέος, που καθόταν απέναντί μου, μπήκε φυλακή στα δέκα εννιά, ποινικός, και τώρα είναι είκοσι πέντε. «Να σα δώσω μια εικόνα της μοναξιάς; Ένας κόκκος άμμου στην έρημο. Έτσι αισθάνομαι. Δεν έχω αισθήματα. Μου πήραν και τη χαρά και τη λύπη, μόνο το μίσος μου άφησαν. Μου πήραν τα αισθήματά μου». Σιωπή. Απουσία λόγου. Τι να πεις; Η σκέψη θρυμματίζεται όταν η αλήθεια γυμνή διατυπώνεται κι όταν δεν είσαι, φυσικά, πολι-

Δέσποινα Τομαζάνη

Συγγραφικές εμμονές

Μια συζήτηση με το πολύ ενδιαφέρον θέμα όπως είναι οι συγγραφικές εμμονές στο έργο τους, κλήθηκαν να διεξάγουν έξι διακεκριμένες ελληνίδες συγγραφείς με τον συντονισμό μιας δημοφιλούς και γενικώς αναγνωρισμένης ως ικανής και έμπειρης δημοσιογράφου.

Η κυρία Μαρία Χούκλη συζήτησε με τις: Ρέα Γαλανάκη, Λένα Διβάνη, Μάρω Δούκα, Ζυράννα Ζατέλη, Αθηνά Κακούρη και Ευγενία Φακίνου, στη συνάντηση που οργάνωσε το βράδυ της 18ης Ιανουαρίου 2007, το Megaron Plus, καλώντας τις να απαντήσουν σε καιρία ερωτήματα που ενδιαφέρουν τους σύγχρονους προβληματισμούς της ζωής και της τέχνης. Τον τρόπο της κάθε μιας να επικοινωνεί με το κοινό και να προκαλεί το ενδιαφέρον των αναγνωστών μέσα από τη μαγεία της γραφής, αλλά και την εξερεύνηση του εσωτερικού και του εξωτερικού κόσμου με την ιδιαίτερη και πρωτότυπη δική της ιδιομορφία.

Οι τέσσερις από τις έξι αναφερθείσες συγγραφείς είναι μέλη μας. Η συζήτηση και οι θέσεις τους μας προκάλεσαν το ενδιαφέρον και την επιθυμία να μεταφέρουμε στο μικρό αυτό ενημερωτικό μας Δελτίο ορισμένα σημεία από τα λεχθέντα εκ μέρους τους σ' αυτή τη συνάντηση. Οι ίδιες, μας πρότειναν τα ακόλουθα αποσπάσματα από την κύρια τοποθέτησή τους στο βασικό ερώτημα:

Η Ρέα Γαλανάκη:

...Συνοψίζοντας, γράφω γιατί στα νιάτα μου έζησα μιαν εξέγερση και την καταστολή της, αλλή και το γύρισμα της σελίδας, και μέσα μου ακόμη δεν έχουν καταλαγιάσει ούτε οι αιτίες, ούτε οι συνέπειες. Γιατί φουσκώνει ακόμη σαν ιστίο, αν δεν ανεμίζει σαν σημαία παράδοσης μια λευκή κουρτίνα στο πατρικό μου σπίτι στον γενέθλιο τόπο, όπου αρνήθηκα να επιστρέψω, επιστρέφοντας ωστόσο μέσω των βιβλίων μου. Γιατί συνεχίζω να είμαι μετανάστης στην πρωτεύουσα έχοντας ζήσει μεγάλο μέρος της παιδικής και της ώριμης ζωής μου σε μεγάλες επαρχιακές πόλεις και στην ύπαιθρο, με αποτέλεσμα να γνωρίζω τα υπέρ και τα κατά της δύσκολης αυτής σχέσης, αλλή και να αμφισβητώ τον απόλυτο ενικό, την απόλυτη καθαρότητα κάθε πατρίδας. Γιατί έζησα κοντά σε επιστήμονες και σε αγράμματους ανθρώπους, και δεν βρήκα διαφορά. Γιατί αγάπησα με πάθος, κι αγαπήθηκα ελπίζω, αλλή ακόμη κι η αγάπη θέτει αναπάντητα ερωτήματα. Γιατί δεν έχω καταφέρει να συνομιλήσω όσο θα ήθελα με ζωντανούς, με νεκρούς, και με τον εαυτό μου ακόμη, η δε λογοτεχνία είναι μια γέφυρα ανάμεσα στον ένα και σε άλλους τους άλλους κόσμους που έχουμε. Γιατί απορρίπτω

τη λογοτεχνική στράτευση, επιμένοντας ωστόσο ότι η λογοτεχνία πρέπει να ανατρέπει κοινωνίες και ψυχές. Γιατί πιστεύω στο προνόμιο της τέχνης να καταργεί τα όρια που υπάρχουν στην καθημερινή ζωή μας, ώστε να αφουγκραστεί καλύτερα αυτό τον μαντικό βαθύσκοιο κισσό που περιβάλλει την ανθρωπινή ψυχή. Γιατί, πάνω απ' όλα, είναι η γύρω μου ζωή που με καλεί να την μελετήσω, να την υπερασπιστώ και να την ξαναγεννήσω, χαρίζοντας ένα κομμάτι του εαυτού μου σε κάθε συγγραφικό μου τοκετό. Τέλος, γιατί γνωρίζω πλέον πως ο συγγραφικός είναι ευνοημένος – θα μπορούσα να πω και «καταραμένος» – να γεράσει παραμένοντας ένα παιδί που συνέχεια παίζει με τις λέξεις, χτίζοντας κάστρα και κάστρα στην υγρή κινούμενη άμμο των λευκών σελίδων. Γιατί όσο ψάχνω, τόσο περισσεύουν τα «γιατί».

Η Μάρω Δούκα:

...Συχνά φαντάζομαι τον εαυτό μου να οδοιπορεί. Μ' ένα σακίδιο στην πλάτη. Και στο κάθε χέρι από μια βαλίτσα. Οι αποσκευές μου. Στο σακίδιο, ανάμεσα σε μνήμες, εικόνες, χρώματα και αρώματα, πένθη, γεύσεις και φωνές, καλά προστατευμένη, κουβαλώ από τα γυμνασιακά μου χρόνια τη νουθε-

σία του Γάλλου μυθιστοριογράφου Σταντάλ: *Η ευτυχία είναι υπόθεση ταλέντου.*

Και στις βαλίτσες, από τα φοιτητικά μου χρόνια, μαζί με τα οράματα, τα διαβάσματα, τα τραγούδια και τα σπαράγγατα, στη μια κρατώ το αίτημα του συμβολιστή ποιητή Μαλαρμέ: *Να αλλιάξουμε τις λέξεις*, στην άλλη, τον ενθουσιασμό του νεαρού Καρλ Μαρξ: *Να αλλιάξουμε τον κόσμο.*

Δεν θα ήταν, όμως, παρά κελύφη νεκρά τούτες οι φράσεις, εάν δεν είχαν κατασταλάξει μέσα μου ως βιώματα που απαιτούσαν τη διαρκή αναψηλάφησή τους.

Στους ώμους η ευθύνη για τη ζωή μου. Και δεξιά αριστερά, ισομοιρασμένες, αλλή όχι πάντα με ακρίβεια, με όλες τις δυνατές παραλήλαγές, με τις συχνά επώδυνες και γι' αυτό ευεργετικές αναιρέσεις τους, με τις επίμονες και πολλαπλά δραστησικές διαψεύσεις τους, η σχέση μου με την εποχή μου και η δυνατότητά μου να υπάρξω γράφοντας οδηγημένη από την ανάγκη να παρηγορηθώ, να καταγγείλω, να αναρωτηθώ, αλλή κυρίως να καταλάβω.

Κι έπρεπε, εάν θα ήθελα να γίνω μυθιστοριογράφος, την πρωτογενή αυτή ανάγκη να την επεξεργαστώ, μέσω της λογικής, αναζητώντας αδιάλειπτα τις μορφές εκείνες με τις οποίες θα μπορούσα να τη μεταπλάσω σε συναίσθημα ικανό να ανακινήσει τη συγκίνηση του άλλου, του αναγνώστη, καθώς αναζητά κι αυτός, από την ίδια ανάγκη οδηγημένος, μέσα από τη γνώση την επίγνωση και μέσα από την απόλαυση την παρηγοριά.

Με τις ίδιες πάντα αμφιβολίες, με τον ίδιο δισταγμό, αλλή και με τη σιγουριά του ανθρώπου που έχει αποφασίσει ότι αξίζει να αμφιβάλει και να διστάζει, να δοκιμάζει και να δοκιμάζεται, μέσα από τη σχέση του με τη μυθοπλασία και τη συνδιαλλαγή του με τη φιλοδοξία να ξαναδεί τη ζωή και να την αποτυπώσει με τον τρόπο του...

Η Ζυράννα Ζατέλη:

...Τέλος –last but not least– ο θάνατος, ο **γιορτινά ντυμένος θάνατος**, που αρέσκειται ιδιαίτερα να δεισδύει στις ιστορίες μου... Διάλεξα σαν εισαγωγή σ' αυτό το μοιραίο θέμα τον τόνο της παρηγορητικής εκείνης ειρωνείας που υπαινίχθηκα πιο πάνω, καθώς αλλήως σαλεύει το μυαλό και δένεται η γλώσσα. Ο θάνατος είναι για όλους μας το μεγάλο αίνιγμα που δεν έχει απάντηση, ή μάλλον που δεν θα αντέχαμε μια «σίγουρη» απάντηση, οπότε ας παραμείνει αίνιγμα. Είναι ασφαλώς και το μεγάλο πλήγμα, η αναφαίρετη οδύνη μας. Ακόμη είναι η μόνη βεβαιότητα όσο ζούμε και εφ' όσον γεννηθήκαμε, βεβαιότητα πικρή, σκληρή και «αδιανόητη». Μας τρελαίνει ο θάνατος, μας κλονίζει όσο τίποτα το να δούμε νεκρό ένα αγαπημένο μας πρόσωπο, αλλή και μας φέρνει κοντύτερα, πιστεύω, στην πιο μυστήρια και άφρατη ουσία αυτής της ίδιας της ύπαρξής μας. Ο θάνατος καθρεφτίζει τα βάθη της ζωής, βέβαια απροσμέτρητα αλλή ουδέποτε ανώδυνα, και για να είμαι ειλικρινής, ποτέ δεν έχω αι-

σθανθεί τόσο «άνθρωπος» –με ό,τι μπορεί αυτό να σημαίνει– όσο όταν χάνομαι μπροστά στο συμβάν του θανάτου.

Μετά απ' αυτά, και μέσα από το γράψιμο βέβαια –μέσα από μια σπαρακτική, αν θέλετε, υπέρβαση του φόβου–, οι θάνατοι που χαρίζω στα πρόσωπά μου, στους ήρωές μου, είναι θάνατοι παράξενοι, «μυθιστορηματικοί», όχι ακριβώς εξωραϊσμένοι, δεν θα το έλεγα, μα ίσως μαγεμένοι με την ίδια την αποστολή τους, ή με τα έμφοβα μάτια των «θηραμάτων» τους, θάνατοι-έρωτες περίπου, συχνά παράφοροι, που παρασύρουν αυτά τα πρόσωπα για να τα οδηγήσουν σε ένα είδος τελεείωσης: Η ζωή σας όλη είναι για να σας δοθεί αυτή η μαγική έξοδος, το εξαιρετό τέλος – κάτι τέτοιο φαίνεται να ψιθυρίζει στο αυτί τους ο μοναχικός αυτός καθαίρετος, μέσα από μια απόκοσμη ανεκλήθητη «συνεννόηση» μαζί τους. Μαζί μας.

Θα κλείσω ενθυμούμενη κάτι που είπε ο Νίτσε: ότι δεν έχει σημασία τόσο η αιώνια ζωή όσο η αιώνια ζωντάνια. Αυτήν την αιώνια ζωντάνια, λοιπόν, όπως παραδόξως την υποθάληπε μάλλον ο θάνατος παρά την αντιμάχεται. Έτσι νομίζω.

Ευγενία Φακίνου:

...Δε γράφω «καθαράιμα» ιστορικά μυθιστορήματα. Δε μ' ενδιαφέρει ν' αναπαραστήσω επακριβώς μια εποχή. Αυτό που μ' ενδιαφέρει περισσότερο είναι η σύγκρουση παράδοσης και σύγχρονης εποχής, το πώς δηλαδή περνάει μ' έναν εξαίσιο και μυστηριώδη τρόπο το παρελθόν στο σήμερα. Μου αρέσει να «εισβάλλει» η Ιστορία στα κείμενά μου υπό μορφή αναμνήσεων, διηγήσεων, μέσω του συλλογικού ασυνείδητου ή και γεγονότων που συνέβησαν σε χρόνους πολύ παλαιότερους και να επαναλαμβάνονται με τρόπο υπερφυσικό πράξεις μυθικές από κοινούς και καθημερινούς ανθρώπους, καθόλου προετοιμασμένους για κάτι παρόμοιο...

Υ.Γ. Χαίρομαι που θα δημοσιευθεί κάτι από τη συνάντηση των 6 γυναικών συγγραφέων, επειδή στην εκδήλωση δεν παρβρέθηκε κανένα μέλος της Εταιρείας μας...

* Από τη μεριά του Δ.Σ. της Εταιρείας θα θέλαμε να εκφράσουμε τη λύπη μας για την απουσία μας από την εν λόγω συνάντηση. Γενικότερα επιδιώκουμε να υπάρχει η παρουσία ενός τουλάχιστον μέλους, σε κάθε παρόμοια εκδήλωση, ενώ συχνά παρίστανται περισσότερα. Σε περίπτωση απόλυτης αδυναμίας, φροντίζουμε να έχουμε μια όσο γίνεται ακριβέστερη πληροφόρηση. Στην προκειμένη ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα συνάντηση, ο Γενικός Γραμματέας Θωμάς Σκάσης που είχε προσφερθεί να εκπροσωπήσει το Δ.Σ., λόγω ανωτέρας βίας (ιατρικό περιστατικό) καθυστέρησε και δεν πρόλαβε να είναι εκεί εγκαίρως.

Η Γενική Συνέλευση του CEATL (Conseil Européen des Associations de Traducteurs Littéraires)

Στις 6 Οκτωβρίου 2006 έγινε στη Ζυρίχη η Γενική Συνέλευση του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Ενώσεων Μεταφραστών Λογοτεχνίας (CEATL). Ανάμεσα στις είκοσι δύο ευρωπαϊκές χώρες που συμμετείχαν ήταν παρούσα και η εκπρόσωπός μας και Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου αυτού, πεζογράφος, ποιήτρια και μεταφράστρια, Κλαίτη Σωτηριάδου, η οποία μας έφερε τα νέα των μεταφραστών λογοτεχνίας από την Ευρώπη.

Οι σημαντικότερες από τις δραστηριότητες του Συμβουλίου (CEATL), αλλά και των μελών του, όπως εκτέθηκαν στο πλαίσιο των συζητήσεων και καταχωρήθηκαν στα οικεία πρακτικά της Συνέλευσης, μας κάνουν να νιώθουμε, όπως και σε άλλες παρόμοιες συναντήσεις, τη συνάφεια των προβλημάτων και των προβληματισμών στην ευρύτερη κοινή μας πατρίδα, την Ευρώπη.

Ανάμεσα στις διάφορες δραστηριότητες του CEATL αναφέρθηκαν:

1. Η υπογραφή μιας επιστολής προς τον υπεύθυνο της Κομισιόν, Hartung, με αίτημα να υποστηριχθεί η αίτηση για μεγαλύτερο προϋπολογισμό στον τομέα του Πολιτισμού.
2. Η απόφαση να ζητηθεί από τις Εταιρείες που αντιπροσωπεύονται να πράξουν το ίδιο, απευθυνόμενες στον αρμόδιο Ευρωβουλευτή της χώρας τους με το αίτημα να βοηθήσει κατά την ψηφοφορία στις Βρυξέλλες στην αύξηση του ποσού για τον Πολιτισμό.
3. Συζητήθηκε αίτηση των Τούρκων για την υποστήριξη της υπόθεσης των μεταφραστών που διώκονται και συμφωνήθηκε πως μπορούν να γίνουν μελλοντικά membres associés εάν το ζητήσουν, καθώς και να τους επιτραπεί να συμμετάσχουν στην επόμενη συνάντηση ως παρατηρητές.
4. Ζητήθηκε με σχετική αίτηση προς στην Amazon.com να καταχωρείται σωστά το όνομα του μεταφραστή, το οποίο παρέλειπαν για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα και ήδη το παραθέτουν δίπλα στο όνομα του συγγραφέα χωρίς να ορίζεται η ιδιότητα του καθενός. Από την Amazon.com απάντησαν πως επρόκειτο για τεχνικό λάθος το οποίο θα φροντίσουν να διορθωθεί.
5. Αποφασίστηκε για το άμεσο μέλλον να συνεδριάζει το Συμβούλιο όλο το χρόνο μέσω της νέας τεχνολογίας του SKYPE (ανοιχτή τηλεφωνική συνδιάσκεψη).

Στη συνέχεια, ακολούθησε ο **Γύρος του Τραπεζιού** με τις αναφορές των μελών-αντιπροσώπων σχετικά με τις δραστηριότητες των Εταιρειών τους.

Οι Ενώσεις των Συγγραφέων: της Ελβετίας, της Πορτογαλίας, της Σλοβακίας, του Βελγίου, της Νορβηγίας, της Ολλανδίας, της Λιθουανίας, και της Αγγλίας, ανέφεραν ότι διοργάνωσαν με επιτυχία σεμινάρια και εργαστήρια μετάφρασης και συγγραφής, ενώ το Βέλγιο διοργάνωσε και έκθεση βιβλίου. Η εκπρόσωπος της Ιταλίας εξέφρασε τη λύπη της γιατί στη χώρα της βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όπως πριν από 40 χρόνια, και γιατί οι Ευρωπαϊκές οδηγίες δεν ακολουθούνται στην πρά-

ξη, με αποτέλεσμα οι μεταφραστές να μην εισπράττουν δικαιώματα παρά την ύπαρξη σχετικού νόμου.

Η Σλοβενία διαπραγματεύεται χώρο σε λογοτεχνικό ένθετο εφημερίδας όπου θα παρουσιάζεται ένα μέρος πρωτότυπου έργου με την μετάφρασή του στα Σλοβένικα.

Η Σουηδία αντιμετώπισε προβλήματα με την κριτική της μετάφρασης η οποία αναφέρεται συνήθως μόνο σε πιθανά λάθη και όχι στα καλά σημεία της μετάφρασης. Δήλωσαν ότι κατάφεραν ωστόσο να πληρώνονται ένα 20% της αρχικής αμοιβής τους σε κάθε επανέκδοση. Η εκπρόσωπος πρότεινε να συνεδριάσει το CEATL το 2008 (29 Ιουνίου με 2 Ιουλίου) στη Σουηδία και ενημέρωσε τη Συνέλευση ότι διοργανώνουν Διεθνές Συνέδριο Συγγραφέων και Μεταφραστών για το οποίο θα αποστείλουν ηλεκτρονικές προσκλήσεις σε όλα τα μέλη. Οι Δανοί μεταφραστές έδωσαν πληροφορίες για τα προβλήματα τους, δηλώνοντας ότι δεν έχουν υπογράψει συμβόλαιο από το 1987, και ότι μόλις τώρα αρχίζουν να ξανασυστηθούν με τους εκδότες για τα δικαιώματά τους. Ανέφεραν ότι διοργάνωσαν Έκθεση Βιβλίου στην Κοπεγχάγη, και για να κάνουν ισχυρότερη την παρουσία των μεταφραστών έφτιαξαν μπλουζάκια όπου μπροστά γράφουν «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΣΤΑ ΔΑΝΕΖΙΚΑ» και από πίσω «ΠΟΙΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΑΠΟ ΠΙΣΩ;» τα οποία πουλούσαν με μεγάλη επιτυχία. Επίσης ότι στέλνουν κάρτες της εταιρείας τους με τουρκινίδες σε όσους κριτικούς δεν αναφέρουν το όνομα του μεταφραστή ενώ παράλληλα τους βομβαρδίζουν και με ηλεκτρονικά μηνύματα.

Οι Νορβηγοί κατάφεραν να πάρουν αύξηση μετά από απεργία πέντε μηνών κατά την διάρκεια της οποίας παρέδιδαν τις μεταφράσεις τους σε χειρόγραφα και όχι σε ηλεκτρονική μορφή. Συγκεκριμένα η αντιπρόσωπος ανέφερε ότι «μετά από 500 χειρόγραφα, τελικά υπέκυψαν». Επίσης αυξήθηκε σε 10 τίτλους ο αριθμός των λογοτεχνικών μεταφράσεων που αγοράζονται ετησίως από το Υπουργείο Πολιτισμού. Στα σεμινάρια μετάφρασης καλούν κατά κανόνα 1-2 κριτικούς λογοτεχνίας τους οποίους «επιμορφώνουν» ακούγοντας τις από-

ψεις τους. Ιδιαίτερη μνεία έγινε για τα Public Lending Rights. Οι μεταφραστές στην Κροατία δίνουν ένα βραβείο για λογοτεχνική μετάφραση κι ένα για έργο ζωής. Οι Έκο και Μαγκρίς ήταν οι πρώτοι που βραβεύτηκαν και θα ανοίξουν την Έκθεση Βιβλίου το Δεκέμβριο.

Ο Βάσκος αντιπρόσωπος ανακοίνωσε πως διαθέτουν μια νέα ιστοσελίδα www.basqueliterature.com

Από τη γαλλική αντιπροσωπεία αναφέρθηκε ότι οι μεταφραστές αντιμετωπίζουν προβλήματα με την επιμέλεια των λογοτεχνικών βιβλίων γιατί οι εκδότες κόβουν τις μεγάλες φράσεις επειδή ισχυρίζονται πως οι αναγνώστες δεν μπορούν να τις διαβάσουν!!! Επίσης, ότι υπάρχει εκδοτικός οίκος που δεν αναφέρει το όνομα του μεταφραστή, και ότι διοργανώνουν ένα πρόγραμμα Μεταφρασεολογίας που ονομάζουν Master Pro, όπου καλούν τους έμπειρους μεταφραστές να μεταφέρουν τις γνώσεις τους «transmettre le savoir-faire» στους νέους. Τα μαθήματα διδάσκονται στο Institute Charles Cinq στο Παρίσι με τη συνεργασία της Εταιρείας Μεταφραστών και του Πανεπιστημίου και οι μεταφραστές που διδάσκουν στα εργαστήρια και στα μαθήματα αποζημιώνονται με 300 Ευρώ την ημέρα (150 Ευρώ τη μισή μέρα).

Στην Τσεχία ο μισθός του μεταφραστή αποτελεί το 42% του κατώτατου μισθού. Έχουν καθιερώσει ένα **αντι-βραβείο** το οποίο απονέμουν στον εκδότη για κακεκτυπίες, απόκρυψη ονόματος μεταφραστή, κλημμένη μετάφραση, κ.λπ..

Οι Ολλανδοί, οι οποίοι θα οργανώσουν από τον επόμενο χρόνο μαθήματα και εργαστήρια για την επιμόρφωση των μεταφραστών λογοτεχνίας, δήλωσαν ότι κατάφεραν να συμφωνήσουν στον αριθμό των λέξεων της γλώσσας προέλευσης για τον οποίο πληρώνονται (ελάχιστο - 1 σελίδα - 350 λέξεις με 5.90 Ευρώ).

Στη Λιθουανία η Εταιρεία Μεταφραστών καταβάλλει ένα ποσό στους κριτικούς για να γράφουν για λογοτεχνικές μεταφράσεις. Στην Καταλονία της Ισπανίας έχουν ήδη αρχίσει οι συνομιλίες με τους εκδότες για τη θέση του μεταφραστή και προσπαθούν να καθορίσουν τα όρια του συμβολαίου και τα δικαιώματά του. Το 2007 η Καταλονία θα είναι η τιμωμένη χώρα στη Φραγκφούρτη.

Η ACETT της Μαδρίτης ήρθε σε επαφή με τους νομικούς για το νόμο περί πνευματικής δημιουργίας. Έχουν παράγει ένα φιλιμάκι για τη μετάφραση διάρκειας 5 λεπτών με κινούμενα σχέδια, το οποίο προσφέρουν δωρεάν σε όποιον θέλει να το παρουσιάσει. Εκδίδουν το περιοδικό μετάφρασης VASOS COMUNICANTES (Συγκοινωνούντα Δοχεία). Έχουν ένα πρόγραμμα που ονομάζεται FEDRO μέσω του οποίου οι sociétés de perception πληρώνουν τους μεταφραστές σε περίπτωση αρρώστιας και συμπληρώνουν τις συντάξεις! Απαιτείται πια ένα πιστοποιητικό από τα τυπογραφεία για την ποσότητα των βιβλίων, που συχνά είναι πλάστο! Οι εκδότες όμως τους στέλνουν υποχρεωτικά κάθε μήνα λογαριασμό για το πόσα βιβλία πουλήθηκαν και ποιο είναι το ποσοστό των μεταφραστών, το πιο χαμηλό 2.5% συνήθως 5% (360 μεταφραστές). Στην Αγγλία οργανώσαν Φεστιβάλ Μετάφρασης στο Εδιμβούργο και στο Έσσεξ. Επίσης έκαναν εργαστήρια για μεταφραστές από μεταφραστές. Επιπλέον ζήτησαν από τις πρεσβείες να χρηματοδοτήσουν έναν δικό τους συγγραφέα με «υποτροφία», ο οποίος θα παραβρίσκεται σε καλοκαιρινά σε-

μινάρια όπου το έργο του μεταφράζεται σε εργαστήρια με περίπου 60 μεταφραστές. Τα σεμινάρια διευθύνει ένας έμπειρος μεταφραστής. Κατά τις ελεύθερες ώρες γίνονται σχετικές διαλέξεις και οι συγγραφείς που συμμετείχαν μέχρι τώρα γράφουν πολύ κολακευτικά λόγια για το πρόγραμμα. Οι γλώσσες ορίζονται μετά την επιλογή του

συγγραφέα ανάλογα με τους μεταφραστές που θέλουν να παρακολουθήσουν. Οι μεταφραστές που διευθύνουν τα εργαστήρια αποζημιώνονται με 300 λίρες την ημέρα. Τα εργαστήρια κρατούν 5 ημέρες και γίνεται προετοιμασία της μετάφρασης πριν την έναρξη. Πρέπει όλοι να γνωρίζουν αγγλικά. Το επίσημο όργανο είναι το *In Other Words*. Οργανώνουν ακόμα και εργαστήρια για το ΠΩΣ να οργανώνεις εργαστήρια! (Μισή μέρα)

Οι μεταφραστές στην Αυστρία ασχολούνται με τα ίδια ζητήματα όπως στην Ελλάδα. Αγωνίζονται μαζί με όλους τους άλλους δημιουργούς για το ασφαλιστικό, για να έχουν ιατρική περίθαλψη και συντάξεις.

Στη Γερμανία 20 μεταφραστές έκαναν αγωγές στους εκδότες τους. Από τις 13 περιπτώσεις που εκδικάστηκαν οι 12 είχαν ευνοϊκή απόφαση για τους μεταφραστές, αλλά δεν δόθηκε καμιά αύξηση στην αμοιβή ή στα δικαιώματά τους. Τώρα όταν οι κριτικοί ή οι εκδότες παραλείπουν το όνομα του μεταφραστή, τους στέλνουν ένα τυποποιημένο γράμμα όπου τους αναφέρουν πως αυτό είναι παράνομο.

Στην Ιρλανδία οι sociétés de perception χρηματοδοτούν μαθήματα μετάφρασης από άλλες γλώσσες στα Ιρλανδικά.

Ο Γερμανός αντιπρόσωπος ανέφερε πως υποστηρίζουν με μια εκστρατεία τους συγγραφείς και τους μεταφραστές της Λευκορωσίας, ως εκδήλωση της αντίθεσής τους με τον εκεί Πρόεδρο της χώρας ο οποίος επιδιώκει να καταστήσει τα Ρωσικά μόνη γλώσσα, δίδοντας ποινικά όσους χρησιμοποιούν τα Λευκορωσικά.

Όσον αφορά το Κοιντικό Πρόγραμμα Πολιτισμού 2007-2013, η αυστριακή αντιπρόσωπος ενημέρωσε πως μπορούν οι Εταιρείες να επιχορηγηθούν από αυτό, με την προϋπόθεση ότι έχουν επιχορηγηθεί προηγουμένως από τη χώρα τους. Δήλωσε επίσης ότι οι κανονισμοί του προγράμματος ευνοούν περισσότερο τους εκδότες παρά τους μεταφραστές και πρότεινε να καταβληθεί προσπάθεια ώστε να πειστεί η Κοινότητα να μην πληρώνει τους εκδότες παρά μόνο όταν υπάρχει γραπτή δήλωση του μεταφραστή ότι έχει πάρει τα χρήματα που του ανήκουν.

Τέλος στην ιστοσελίδα του CEATL υπάρχουν πρότυπα συμβολαίων και άλλες χρήσιμες ενημερώσεις.

Ραύνος μουσικός με χορεύτρια, 1945

Μάριος Πλωρίτης ο πρώτος Πρόεδρος της εταιρείας μας

Εκλέχθηκε ομοφώνως από την ομάδα των ιδρυτικών μελών

Γεννήθηκε το 1919 στον Πειραιά από γονείς που κατάγονταν από τη Σαντορίνη.

Σπούδασε Νομικά και Πολιτικές-Κοινωνικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Άφησε πίσω του ένα πλούσιο σε ποσότητα και άριστο σε ποιότητα συγγραφικό και καλλιτεχνικό έργο, ιδίως στο θέατρο, στην αρθρογραφία και την κριτική, τις μεταφράσεις, τη σκηνοθεσία, τη διδασκαλία, και τις συνεργασίες σε πολλούς τομείς των καλλιτεχνικών και των κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Συνεργασία με τον Κ. Κουν στην ίδρυση του Θεάτρου Τέχνης (1942), συνεργασία με τον Αλ. Πατσιφά και τον Ν. Καρούδη στον εκδοτικό οίκο Ίκαρος (1954) Κριτική θεάτρου και κινηματογράφου (εφημερίδες Ελευθερία και Βήμα, 1945-1965, 1965-1967). Δάσκαλος στη Δραματική Σχολή του Θεάτρου Τέχνης. Διευθυντής σύνταξης του ετήσιου περιοδικού Θέατρο (1957-1967) και διευθυντής της εφημερίδας Νίκη. Μεταφραστής 130 περίπου θεατρικών έργων και σκηνοθέτης. Διευθυντής του περιοδικού Courrier de la Resistance Greque (1968-1969, Παρίσι), καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Paris VIII (1970-1972). Πρόεδρος της Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου του Ελληνικού Κέντρου Θεάτρου, της Εταιρείας Συγγραφέων και του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων. Καθηγητής στο τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, αρθρογράφος στην εφημερίδα Βήμα, Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη, μέλος του Δ.Σ του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού, μέλος του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου του Μεγάρου Μουσικής, ιδρυτικό μέλος της Ορχήστρας των Χρωμάτων και της Εταιρείας Θεατρικών Συγγραφέων.

Συγγραφέας δέκα πέντε δοκιμιακών έργων τα οποία θα παραμείνουν αθάνατα και θα λαμπρύνουν την νέα ελληνική γραμματεία και μεταφραστής τριών δοκιμιακών και δέκα έξι θεατρικών έργων με τη παραδειγματική σφραγίδα του είδους και την υπευθυνότητα που αρμόζει στο υψηλό επίπεδο των έργων αυτών μεταξύ των σπουδαιότερων της εποχής τους με την ανάλογη παγκοσμιότητα και διαχρονικότητα της εμβέλειάς τους.

Ο Μάριος Πλωρίτης που έφυγε πριν ένα μήνα από τη ζωή του Άστεως, όπου ευδοκίμησε και συνέτεινε στην ωρίμανση της συνείδησής του, υπήρξε ο πρώτος Πρόεδρος της Εταιρείας μας ακριβώς είκοσι πέντε χρόνια πριν.

Ήμουν ένα από τα ιδρυτικά μέλη και τον ενθυμούμαι, πριν καν αποφασιστεί η συγκρότηση του Σωματίου μας στην καταστατική μας συνάντηση, να θέσει με λόγιο νηφάλιο αλλιά σοφά και αδιαπραγμάτευτα τους όρους και τους κανόνες που θα μας διαφοροποιούσαν από τα υπάρχοντα σωματεία, αν θέλαμε να έχει νόημα το εγχείρημά μας και αν θέλαμε να αντιδιαστέλλουμε τις δράσεις μας από μίζερα συντεχνιακά συμφέροντα, παρεμβαίνοντας στα μείζονα πολιτικά και πολιτιστικά πράγματα του τόπου μας ενώνοντας τη φωνή μας με τους ομολόγους μας σε ολόκληρη την υφήλιο.

(...) Ίσως οι μόνοι καλλιτέχνες που δεν είχαν «προβλήματα» με την εξουσία, να ήταν οι μακρινότατοι άγνωστοι που σχεδίαζαν τις εκπληκτικές τοιχογραφίες τους στις σπηλιές της Αλταμίρας και του Λασκώ. Και δεν είχαν προβλήματα, για τον πολύ απλό λόγο πως, στη Λίθινη εκείνη εποχή, κράτος δεν υπήρχε...

Από το ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ, πρώτη δημοσίευση στο «Βήμα» 8 και 15.5.1983

Αν ο Πλωρίτης ψηφίστηκε στο πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο και εν συνεχεία από τα μέλη του Πρόεδρος δεν ήταν βέβαια το κριτικό του έργο τόσο ούτε το μεταφραστικό που τον ξεχώριζαν από μια σημαντική ομάδα των πρώτων μελών της Εταιρείας μας. Ήταν το δημόσιο κύρος του, η αταλάντευτη δημοκρατική του συνείδηση, οι αγώνες του, εντός και εκτός Ελλάδος για την υπεράσπιση των δημοκρατικών θεσμών, της πολιτικής ηθικής, των γόνιμων ιδεών και κυρίως για ενίσχυση των προσπαθειών αναβάθμισης της Γενικής Παιδείας του τόπου.

Ο Πλωρίτης ήταν ένας από τους μετρημένους στα δάχτυλα του ενός χεριού Δημοσιολόγους στον αιώνα του στην Ελλάδα. Και κατά έναν πρόχειρο ορισμό Δημοσιολόγος είναι ο Δημόσιος Πευθήν (= αυτός που δημόσια ζητεί να μάθει και να πληροφορηθεί - ο όρος πρωτοεισάγεται τον 19ο αιώνα για να δηλώσει τον δη-

μοσιογράφο, αλλιά δεν καθιερώνεται) που υπερασπίζεται θεσμούς, αξίες, ιδέες, χρηστά ήθη, στέρεες παραδόσεις και σοβάρές προτάσεις για την καθιέρωση νέων μορφών και νέων μεθόδων στις τέχνες; και στις επιστήμες και στον παράλληλο έλεγχο, την κριτική αντιμετώπιση παραβάσεων, ανομιών, παρεκκλίσεων, στρεβλώσεων, απαγορεύσεων, ηγοκρικτικών μεθοδεύσεων στις προαναφερθείσες πολιτικές και κοινωνικές καλλιτεχνικές κατακτήσεις των ιστορικών λαών.

Ο Πλωρίτης ως δημοσιολόγος έδρασε από τη νεαρά του ηλικία, όταν π.χ. μετέφρασε το «Γράμμα προς νέον ποιητή» του Ρίλκε, όταν ίδρυσε τον «Ίκαρο» μαζί με τον Καρούδη και τον Βουσβούνη, όταν μετέφρασε Πιραντέλλο για τον Κούν, όταν πρωτοπόρησε ως τακτικός κριτικός κινηματογράφου σε ημερήσιο φύλλο, όταν κατέβηκε με αυστηρά κριτήρια στο στίβο της θεατρικής κριτικής, όταν αποπειράθηκε να κάνει κινηματογράφο ως σεναριογράφος και σκηνοθέτης, όταν σκηνοθέτησε για το θέατρο, όταν διψύθυε

(...) Δεν «φτωχαίνει» μια γλώσσα όταν, με το πέρασμα του χρόνου, αχρηστεύονται και χάνονται ορισμένοι τύποι της. Είναι αδήριτος νόμος της γλωσσικής εξέλιξης ν' «αποβάλλονται» όσα δεν υπηρετούν πα τη γλωσσική επικοινωνία - νόμος που κανένας γλωσσαμύντορας ηνίοχος δεν μπορεί να τον αναχαιτίσει.

Ο ίδιος ο Ψυχάρης γνώρισε τη δύναμη αυτού του νόμου - αφού πολλοί «ψυχαρικοί» τύποι δεν έγιναν δεκτοί απ' το «έθνος», που προτίμησε τελικά να λέει και να γράφει «άνθρωπος» κι όχι «άθρωπος», «Παρθενώνας» και όχι «Παρθενός» και πάει λέγοντας...

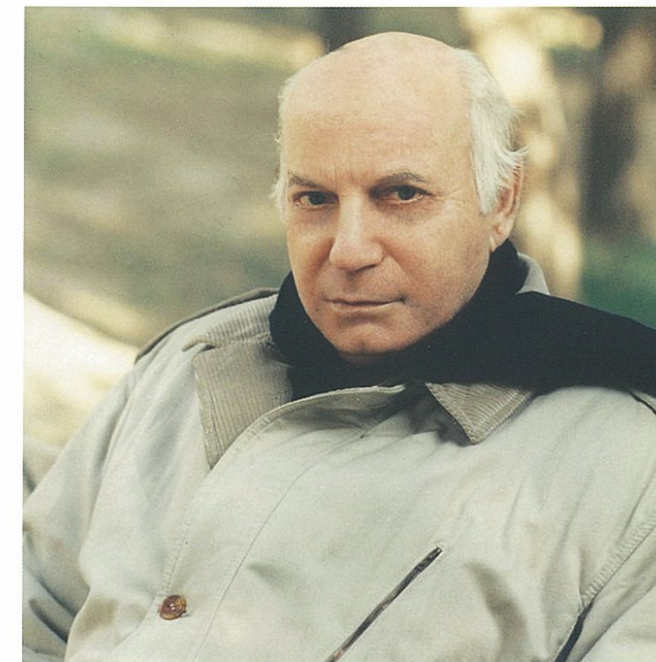
(...) Δεν «φτωχαίνει» μια γλώσσα όταν απλουστεύεται η ορθογραφία της κι ο τονισμός της.

(...) Αντίθετα, δεν «πλουταίνει» πάντα μια γλώσσα η εισροή ξένων λέξεων στο αίμα της.

Από το ΠΛΟΥΤΗ ΚΑΙ «ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ» ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΜΑΣ πρώτη δημοσίευση «Βήμα 8.2.1981»

ημερήσια εφημερίδα, όταν δίδασκε Ιστορία θεάτρου και Δραματολογία σε δραματικές σχολές και στη μοναδική σχολή κινηματογράφου, όπου ανέπτυξε τη δραστηριότητά του, την απέραντη πληροφόρησή του, την πολυγλωσσία του μεταφραστή ως Δάσκαλος, αλλιά όχι ως αυθεντία αλλιά ως καθοδηγητής, ως αγωγός μιας μυητικής διαδικασίας αλλιά και ως μέγας διαλεκτικός, διότι ο Πλωρίτης δεν έδινε μάλλον γνώση, δεν μετέδιδε ήθος, δεν γινόταν πρότυπο ύφους αλλιά έπαιρνε, από τον Άλλον, επιζητούσε το διάλογο, αναζητούσε την αμφισβήτηση, έτσι κρατούσε τον κλονισμό των βεβαιωτήτων, άνοιγε προοπτικές στις νέες ιδέες και, το κυριότερο, αποδεχόταν και τη δική του αμφισβήτηση. Ο Πλωρίτης διέθετε χιούμορ, ως σωσίβιο από την αθαζονεία, τον εγωτισμό και τη ματαιοδοξία.

Ο Πλωρίτης διέθετε μια ανθρωπιστική διαφωτισμένη παιδεία που αγκάληζε την γλωσσική διαχρονία μας, την ευρωπαϊκή και γενικά

τη Δυτική πνευματική παράδοση και τα φιλοσοφικά ρεύματα από τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη έως τον Νίτσε, τον Ράσσελ, τον Σαρτρ και τον Καμύ.

Η θητεία του στη μετάφραση, κυρίως θεατρικών έργων, ήταν μια πρακτική εφαρμογή της βιοθεωρίας του για τη δραστική ενέργεια της γλώσσας στην Παιδεία και στον Πολιτισμό. Για κείνον το θέατρο όφειθε να είναι Σχολείο της Δημοκρατίας. Ανεξάρτητα θεατρικού είδους και στυλ το θέατρο είναι Λόγος που απευθύνεται προφορικά σε μεγάλες ομάδες ανθρώπων, όπως το Σχολείο. Άρα η γλώσσα είναι το όχημα των ιδεών και των ηθών, η γλώσσα, η σαφήνιά της, η ακρίβειά της, η πυκνότητά της, η συγκινησιακή της φόρτιση περιέχει τα επιχειρήματα της πειθούς, άρα αυτή είναι ο πολιορκητικός κριός που θα εκπορθήσει και εν τέλει θα αλώσει τα σκοτάδια των συνειδήσεων.

Ο Πλωρίτης έγινε δάσκαλος των δασκάλων και, μόνο ο Παπανούτσος πριν από αυτόν έγινε πρότυπο ελληνικής δοκιμιακής γραφής για την μύηση των ελληνοπαίδων στο στοχαστικό λόγο και δεν ήταν λίγες οι φορές που τα κείμενά του τέθηκαν ως εξεταστέα ύλη στις Πανελλήνιες. Η ικανότητά του να εκθαίκευε χωρίς να ευτελίζει φιλοσοφικές, πολιτικές, ηθικές, καλλιτεχνικές θεωρίες τον καθιστούσαν Δάσκαλο Γλώσσας και Πολιτισμού της Νέας Γενιάς.

Αλλιά εκείνο που κατ' εξοχήν τον χαρακτήριζε ως στοχαστή ήταν η διαλεκτική του μέθοδος αφού κάθε φορά η ανάληψή του ακούθουσε την αντιπαράθεση των αντιθέτων, πράγμα που σημαίνει πως ο Πλωρίτης εξέταζε τα πράγματα με γνώμονα την Δίκαια κρίση, την κατ'αντιμολίαν εξέταση των κρινομένων πράξεων, ιδεών, συμπεριφορών κ.λπ. όπως έγραψε ο Μπρέχτ στο επιτύμβιο του (που ο Πλωρίτης τον μετέφρασε με ακρίβεια).

Ο Πλωρίτης ήταν ένας πολίτης που έκανε προτάσεις. Εναπόκειται σε μας να τις συζητήσουμε και να τις πραγματώσουμε.

Κώστας Γεωργουσόπουλος

Johnnie Walker Green Label...

...ένα blended malt whisky
15 ετών, μοναδικό όσο και
ένα λογοτεχνικό έργο.

KEEP WALKING
JOHNNIE WALKER

Απολαύστε υπεύθυνα